

SPRINTS

*Sports Pricing Research to INcrease
The Sport participation*

ONDERZOEKSRAPPORT

Meer dan een kwestie van geld

*Betaalbaarheid, drempels en reële mogelijkheden
om mee te doen aan sport*

Willem de Boer

Jelle Schoemaker

Jasper van Houten

Oktober 2026

Colofon

Meer dan een kwestie van geld

Betaalbaarheid, drempels en reële mogelijkheden om mee te doen aan sport

Auteurs:

Willem de Boer (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Jasper van Houten (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Jelle Schoemaker (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen)

Het SPRINTS onderzoek wordt gedaan door onderzoekers van:

SPRINTS wordt gefinancierd door:

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Inhoud

Samenvatting	5
English summary	7
1. Inleiding	9
1.1. Probleemstelling	10
1.2. Leeswijzer	11
2. Onderzoeksopzet	13
2.1. Het LISS-panel	13
2.2. Ontwikkeling van de vragenlijst	14
2.3. Steekproef	14
2.4. Data-analyse	16
3. Sportdeelname	18
3.1. Sportdeelname: aantal en populariteit sporten	18
3.2. Sportdeelname: overige kenmerken	20
4. Redenen voor niet-sporten en stoppen met sport	24
4.1. Redenen voor niet sporten	24
4.2. Redenen voor stoppen	27
4.3. Willen sporten en de betaalbaarheid van de gewenste sport	29
5. Voorwaarden en belemmeringen rond sportdeelname	33
5.1. Verschillen in reële sportmogelijkheden: een capability approach	33
5.2. Voorwaarden om te kunnen sporten	34
5.3. Voor wie vormt onvoldoende financiële ruimte een belemmering?	40
5.4. Financiële en andere belemmeringen in samenhang	42
5.5. Financiële belemmeringen onder huidige sporters	43
6. Sportkosten en betalingsbereidheid	46
6.1. Kosten van sporten	46
6.2. Betalingsbereidheid	48
7. Financiële instrumenten	50
8. Conclusies	56

8.1.	Meer dan een kwestie van geld	56
8.2.	Betekenis en onderscheidende waarde.....	57
8.3.	Belemmeringen en vervolgonderzoek	58
8.4.	Kernboodschap	59
Bronnen		60
Bijlage.....		62
Over SPRINTS		64

Samenvatting

Betaalbaarheid van sport kan niet met één percentage of één financiële drempel worden beschreven. Kosten kunnen bepalen of mensen beginnen, welke sport zij kiezen en of deelname financieel vol te houden is. Tegelijk spelen bij niet-sporters vaak andere factoren een grotere rol, zoals gezondheid, tijd, energie en plezier. De kracht van dit onderzoek ligt in het verbinden van de verschillende perspectieven op betaalbaarheid.

Betaalbaarheid is voor een minderheid van de respondenten een duidelijke drempel.

Onder niet-sporters worden gebrek aan plezier, lichamelijke klachten, tijdgebrek en vermoeidheid vaker genoemd dan kosten. Zestien procent noemt kosten als reden om niet te sporten. Voor de totale groep niet-sporters is prijs daarmee niet de meest genoemde belemmering. Dat gemiddelde verhult wel duidelijke sociaaleconomische verschillen. Onder niet-sporters uit een huishouden onder de armoedegrens, noemt 26 procent kosten als reden om niet te sporten, tegenover 12 procent boven die grens. Ook naar persoonlijk inkomen is een vergelijkbaar patroon zichtbaar. Betaalbaarheid is dus niet voor iedereen even belangrijk, maar is vaker een belemmering bij groepen met minder financiële ruimte. Niet-sporters verschillen bovendien sterk in hun sportintentie. Ruim de helft is niet van plan te gaan sporten, 27 procent denkt er weleens over na en negen procent is serieus van plan binnen drie maanden te beginnen. Van de niet-sporters die een sport noemen die hen aanspreekt, beoordeelt acht procent deze als onbetaalbaar. Bij personen uit huishoudens onder de armoedegrens is dat 24 procent, tegenover zes procent boven de armoedegrens. Vooral de combinatie van een sportwens en onvoldoende financiële ruimte is relevant.

Financiële belemmeringen staan meestal niet alleen.

Negen procent van alle respondenten geeft aan onvoldoende financiële ruimte te hebben voor deelname aan het sportaanbod dat het best bij de eigen wensen past. Bij respondenten uit een huishouden onder de armoedegrens is dat 26 procent, tegenover zeven procent erboven. Deze financiële belemmering gaat meestal samen met andere belemmeringen. Respondenten met onvoldoende financiële ruimte rapporteren gemiddeld 2,4 aanvullende belemmeringen, meer dan driemaal zoveel als mensen die voldoende financiële ruimte ervaren. Van de financieel beperkte groep noemt 89 procent ten minste één andere belemmering en 60 procent twee of meer. Vooral onvoldoende rust, fysieke fitheid, tijd, ervaren sportvaardigheid en een sportieve sociale omgeving spelen een rol naast financiële belemmeringen. Voor sociaaleconomische aandachtsgroepen gaat financiële kwetsbaarheid dus vaak samen met een bredere stapeling van omstandigheden die sporten moeilijker maakt. Een financiële tegemoetkoming kan dus een belangrijke drempel wegnemen, maar lost andere problemen niet automatisch op.

Ook huidige sporters kunnen financieel beperkt zijn.

Betaalbaarheid speelt niet alleen bij de stap van niet-sporten naar sporten. Van de huidige sporters zou 13 procent liever een andere of extra sport beoefenen als de kosten van die sport lager waren en negen procent ervaart de totale sportkosten als een zware financiële last. Bij sporters uit een huishouden onder de armoedegrens bedragen deze aandelen respectievelijk 27 en 20 procent. Betaalbaarheid kent daarmee verschillende vormen. Kosten kunnen deelname verhinderen, maar ook de keuzemogelijkheden beperken van iemand die wel sport of deelname zwaar laten drukken op het huishoudbudget. Daarnaast laten de uitgaven aan sport zien dat niet alleen contributie en abonnementskosten tellen. Ook kleding, materiaal en andere bijkomende kosten kunnen van invloed zijn.

Financiële instrumenten vooral een stimulans voor niet-sporters die wel willen sporten.

De voorkeuren voor financiële instrumenten om sport betaalbaar te maken voegen hier een nuance aan toe. Onder alle niet-sporters geeft 30 procent aan dat een financiële stimulans niet zal helpen en weet 25 procent niet welk instrument verschil zou maken. Maar achter deze gemiddelden gaan grote verschillen van sportintentie schuil. Juist onder niet-sporters die al over sport nadenken of concreet van plan zijn te beginnen, blijkt de belangstelling voor financiële ondersteuning aanzienlijk. Van de niet-sporters die serieus van plan zijn binnen drie maanden te beginnen, noemt bijna de helft korting op de zorgverzekering en/of op de sportaanbieder. Bij niet-sporters zonder startintentie liggen deze aandelen veel lager. Dat is beleidsmatig relevant. Financiële prikkels lijken niet vanzelfsprekend een sportwens te creëren bij mensen die niet willen sporten, maar kunnen mensen bij wie die wens al aanwezig is wel stimuleren. De interessante doelgroep voor financiële instrumenten is daarom niet simpelweg “de niet-sporter”, maar vooral de niet-sporter die wil beginnen en bij wie kosten mede in de weg staan.

De centrale boodschap is daarmee dat voor veel niet-sporters geld niet de belangrijkste reden vormt om niet te sporten. Maar voor specifieke sociaaleconomisch kwetsbare groep kan onvoldoende financiële ruimte wel de toegang, keuzemogelijkheden en continuïteit van sportdeelname beperken. En omdat financiële belemmeringen vaak samengaan met andere belemmeringen, is sportdeelname uiteindelijk meer dan een kwestie van geld.

English summary

The affordability of sport cannot be described by a single percentage or a single financial barrier. Costs can determine whether people start participating, which sport they choose and whether participation is financially sustainable. At the same time, other factors often play a greater role among non-participants, including health, time, energy and enjoyment. The strength of this study lies in connecting the different perspectives on affordability.

Affordability is a clear barrier for a minority of respondents

Among respondents who do not participate in sport, lack of enjoyment, physical complaints, time constraints and fatigue are mentioned more frequently than costs. Sixteen percent cite costs as a reason for not participating in sport. For non-participants, price is therefore not the most frequently mentioned barrier. This overall figure conceals clear socioeconomic differences. Among non-participants from households below the poverty line, 26 percent cite costs as a reason for not participating, compared with 12 percent above that line. A similar pattern is evident across personal income groups. Affordability therefore varies in importance and is more frequently a barrier among groups with fewer financial resources. Non-participants also differ considerably in their intentions to take up sport. More than half have no intention of doing so, 27 percent sometimes consider it and nine percent seriously intend to start within three months. Among non-participants who identify a sport that appeals to them, eight percent consider it unaffordable. Among respondents from households below the poverty line, this figure is 24 percent, compared with six percent above it. The combination of a desire to participate in sport and insufficient financial resources is particularly relevant.

Financial barriers usually coincide with other barriers

Nine percent of all respondents report insufficient financial resources to participate in the sport provision that best matches their preferences. Among respondents from households below the poverty line, this figure is 26 percent, compared with seven percent above it. This financial barrier usually coincides with other barriers. Respondents with insufficient financial resources report an average of 2.4 additional barriers, more than three times as many as those who report sufficient financial resources. Among respondents facing financial barriers, 89 percent report at least one additional barrier and 60 percent report two or more. Alongside financial barriers, respondents particularly report insufficient mental space to fit sport into daily life, insufficient physical fitness and time, low perceived sporting ability and the absence of a social environment in which others regularly participate in sport. For socioeconomically disadvantaged groups, financial vulnerability therefore often coincides with a broader accumulation of circumstances that make participation in sport more difficult. Financial

assistance can thus remove an important barrier, although it does not automatically resolve other difficulties.

Current sport participants can also face financial barriers

Affordability matters beyond the transition from non-participation to participation in sport. Among current sport participants, 13 percent would prefer to take up a different or additional sport if the costs of that sport were lower, and nine percent experience their total sport expenditure as a heavy financial burden. Among sport participants from households below the poverty line, these figures are 27 and 20 percent, respectively. Affordability therefore takes different forms. Costs can prevent participation, restrict the choices available to someone who already participates or place a heavy burden on the household budget. Expenditure on sport also shows that costs extend beyond membership and subscription fees. Clothing, equipment and other additional expenses can also play a role.

Financial instruments primarily encourage non-participants who want to take up sport

Preferences for financial instruments to make sport affordable add nuance to this picture. Among all non-participants, 30 percent indicate that a financial incentive would not help, and 25 percent do not know which instrument would make a difference. These overall figures conceal substantial differences according to intentions to take up sport. Interest in financial support is considerable among non-participants who are already considering sport or have concrete plans to start. Among non-participants who seriously intend to start within three months, nearly half mention discounts on health insurance premiums and/or fees charged by sport providers. These proportions are much lower among non-participants without an intention to start. This is relevant for policy. Financial incentives do not appear to automatically create a desire to take up sport among people who do not want to participate, but they may encourage those who already have that desire. The relevant target group for financial instruments is therefore not simply “non-participants”, but particularly those who want to start and for whom costs are among the barriers.

The central message is therefore that, for many non-participants, money is not the main reason for not participating in sport. However, for a specific socioeconomically vulnerable group, insufficient financial resources can restrict access, the range of available choices and continued participation in sport. Because financial barriers often coincide with other barriers, participation in sport is ultimately more than a matter of money.

1. Inleiding

Sportdeelname is in Nederland breed verspreid, maar niet gelijk over de bevolking verdeeld. Volgens de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen sportte in 2024 57,5 procent van de volwassenen minstens één keer per week. Achter dit gemiddelde gaan aanzienlijke verschillen schuil. Eerder onderzoek laat onder meer een sterke opleidingsgradiënt zien: volwassenen met een hoge opleiding sporten veel vaker wekelijks dan volwassenen met een lage opleiding. Ook inkomen, gezondheid, leeftijd, sociale omgeving en eerdere ervaringen met sport hangen samen met de mate waarin mensen sporten (Van den Dool et al., 2023; Schurink-van 't Klooster, 2023). De landelijke cijfers zijn niet rechtstreeks vergelijkbaar met de uitkomstmaat in dit rapport, maar bieden wel context voor de verschillen die in dit onderzoek worden gevonden.

Een van de mogelijke verklaringen voor ongelijke sportdeelname is de betaalbaarheid van het aanbod. Daarbij is het belangrijk onderscheid te maken tussen sport duur vinden en sport daadwerkelijk niet kunnen betalen. In 2024 vond 55 procent van de volwassen bevolking de kosten van sport in het algemeen te hoog, terwijl 20 procent aangaf dat er na betaling van de vaste lasten te weinig geld overbleef voor eigen sportieve activiteiten (RIVM, 2026). Onder mensen met een laag inkomen ging het respectievelijk om 66 en 38 procent (RIVM, 2025). Deze cijfers laten zien dat een negatieve beoordeling van de prijs breder voorkomt dan een daadwerkelijk tekort aan financiële ruimte. Voor beleid is vooral van belang bij wie die financiële ruimte ontbreekt en welke andere belemmeringen daarbij een rol spelen.

Prijs staat bovendien niet los van andere voorwaarden voor sportdeelname. Mensen moeten niet alleen over geld beschikken, maar ook over tijd, gezondheid, energie, informatie en een sportomgeving waarin zij zich welkom en voldoende vaardig voelen. Het bestaan van betaalbaar sportaanbod betekent daarom nog niet automatisch dat iedereen daar in de praktijk gebruik van kan maken. Omgekeerd hoeft niet-sporten niet altijd op een belemmering te wijzen: mensen kunnen ook over voldoende mogelijkheden beschikken en er bewust voor kiezen niet te sporten.

Deze bredere benadering sluit aan bij de zogenaamde *capability approach* van Amartya Sen (1992) en latere uitwerkingen daarvan door onder anderen Ingrid Robeyns (2005, 2017) en Martha Nussbaum (2011). In deze benadering staat niet alleen centraal welke middelen mensen hebben of welk gedrag zij vertonen, maar vooral welke reële mogelijkheden zij hebben om activiteiten te kiezen die zij waardevol vinden. Toegepast op sport gaat het dus niet alleen om de vraag óf iemand sport, maar ook om de vraag of iemand daadwerkelijk toegang heeft tot een passende en haalbare vorm van sport.

Tegen deze achtergrond is het onderzoeksproject Sports Pricing Research to INcrease The Sport participation (SPRINTS) opgezet. SPRINTS onderzoekt hoe de prijs en inrichting van sportaanbod samenhangen met sportdeelname en welke prijsstrategieën en financiële instrumenten kunnen bijdragen aan toegankelijker aanbod. Binnen het programma worden bevolkingsonderzoek, kwalitatief onderzoek, keuze-experimenten en praktijkexperimenten gecombineerd.

Een centrale uitdaging in dit onderzoeksdomein is dat keuzes rond sportdeelname niet los kunnen worden gezien van het sportaanbod zelf, alsook andere randvoorwaarden en contextkenmerken. Prijs is één van de factoren die mensen meewegen, maar niet de enige. Ook de manier van betalen, de flexibiliteit van deelname, de kwaliteit van voorzieningen, de sociale setting en de afstand tot de sportlocatie kunnen invloed hebben op de keuze om wel of niet te sporten. Het is echter nog onvoldoende duidelijk hoe mensen deze kenmerken tegen elkaar afwegen, en wanneer prijs doorslaggevend is en wanneer andere kenmerken zwaarder wegen.

Om deze afwegingen beter te begrijpen, is binnen SPRINTS een grootschalig bevolkingsonderzoek uitgevoerd onder ruim tweeduizend deelnemers aan het LISS-panel. Daarin is gekeken naar zowel het huidige, daadwerkelijk gekozen sportaanbod als naar hypothetisch sportaanbod. Dat laatste is onderzocht met een keuze-experiment ('discrete choice experiment' of DCE) waarvan resultaten van dat keuze-experiment worden opgenomen in een afzonderlijke rapportage: 'Voorkeuren Sportaanbod: Een Discreet Keuze-Experiment'.

Om deze vraagstukken te onderzoeken is in november 2025 een vragenlijst afgenomen onder 2.064 deelnemers van 16 jaar en ouder aan het LISS-panel. De vragenlijst combineerde vragen over de huidige sportdeelname, het gebruikte aanbod, redenen om niet te sporten of te stoppen, voorwaarden voor sportdeelname, sportkosten en financiële instrumenten met een discreet keuze-experiment. Dit rapport behandelt het beschrijvende deel van het onderzoek. De resultaten van het keuze-experiment worden afzonderlijk gerapporteerd. De hier gepresenteerde analyses bieden inzicht in patronen binnen de respondentengroep en vormen een basis voor de vervollexperimenten binnen SPRINTS; zij zijn niet bedoeld als exacte schattingen voor de Nederlandse bevolking.

1.1. Probleemstelling

Ondanks de brede erkenning dat sportdeelname gezondheids- en maatschappelijke baten oplevert, neemt niet iedereen in gelijke mate deel. Uit eerder onderzoek blijkt dat kosten voor mensen met een laag inkomen zwaarder wegen dan voor mensen met meer financiële ruimte. Tegelijkertijd zijn prijsmechanismen in de sport nog weinig

systematisch onderzocht. Onduidelijk is wanneer prijs een doorslaggevende drempel vormt, hoe groot de betalingsbereidheid is onder verschillende groepen, en in hoeverre het huidige aanbod aansluit bij wat mensen daadwerkelijk willen. De centrale vraag van dit deelrapport luidt:

Welke financiële en niet-financiële belemmeringen ervaren respondenten rond sportdeelname, hoe hangen deze belemmeringen samen en hoe verschillen zij naar sociaaleconomische positie, en welke aanknopingspunten bieden de uitkomsten voor betaalbaar en toegankelijk sportbeleid?

Deze hoofdvraag valt uiteen in vijf deelvragen die elk in een eigen hoofdstuk worden geadresseerd:

- Hoe ziet de huidige sportdeelname onder de respondenten eruit en welk aanbod gebruiken huidige sporters? (Hoofdstuk 3)
- Welke financiële en niet-financiële redenen noemen mensen om niet te sporten of met een sport te stoppen, en in welke mate overwegen niet-sporters om te beginnen? (Hoofdstuk 4)
- Welke voorwaarden voor sportdeelname ervaren respondenten als beperkt, en in hoeverre gaan financiële en andere belemmeringen samen? (Hoofdstuk 5)
- Welke jaarlijkse sportkosten rapporteren huidige sporters en welke prijsverhoging zeggen betalende sporters maximaal te accepteren voordat zij bij hun huidige aanbieder stoppen? (Hoofdstuk 6)
- Welke financiële instrumenten spreken verschillende groepen naar eigen zeggen aan om te beginnen met sporten of meer te gaan sporten? (Hoofdstuk 7)

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van een grootschalig bevolkingsonderzoek dat binnen het SPRINTS-project is uitgevoerd om deze vragen te beantwoorden.

1.2. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de onderzoeksofzet. Daarbij komen het LISS-panel, de ontwikkeling van de vragenlijst, de steekproef en de gehanteerde analysemethoden aan bod.

Hoofdstuk 3 geeft eerst een beeld van de huidige sportdeelname en van het aanbod dat sporters gebruiken. Het hoofdstuk behandelt onder meer het aantal beoefende sporten, de belangrijkste sportvormen, de locatie en bereikbaarheid van het aanbod, de sociale context, de flexibiliteit en de betaalwijze. Waar relevant worden verschillen naar opleiding, inkomen en armoedestatus beschreven.

Hoofdstuk 4 richt zich op mensen die niet sporten of recent met een sport zijn gestopt. Het laat zien welke financiële en niet-financiële redenen zij daarvoor noemen en hoe deze redenen tussen sociaaleconomische groepen verschillen.

Hoofdstuk 5 benadert sportdeelname vervolgens vanuit het perspectief van reële mogelijkheden. Daarbij staat niet alleen het feitelijke sportgedrag centraal, maar vooral de vraag of mensen over voldoende financiële, fysieke, sociale en praktische mogelijkheden beschikken om passend sportaanbod te benutten. Speciale aandacht gaat uit naar de samenloop van financiële en andere belemmeringen.

Hoofdstuk 6 beschrijft de geschatte jaarlijkse uitgaven aan de meest beoefende sport en presenteert verkennende uitkomsten over de maximale prijsverhoging die betalende sporters naar eigen zeggen zouden accepteren.

Hoofdstuk 7 gaat in op de financiële instrumenten die respondenten relatief aantrekkelijk vinden om meer te gaan sporten.

Het rapport sluit in Hoofdstuk 8 af met de beantwoording van de onderzoeksvragen, de betekenis voor beleid en praktijk, de belemmeringen van het onderzoek en aanknopingspunten voor vervolgexperimenten binnen SPRINTS. De resultaten van het discrete keuze-experiment dat deel uitmaakte van dezelfde vragenlijst worden in een afzonderlijke rapportage behandeld.

2. Onderzoeksopzet

Dit hoofdstuk beschrijft de dataverzameling, de ontwikkeling van de vragenlijst, de samenstelling van de steekproef en de uitgevoerde analyses. De beschrijving van de steekproef is van bijzonder belang voor de interpretatie van de resultaten, omdat huishoudens met een laag inkomen bewust extra zijn benaderd en geen passend weeggewicht beschikbaar was.

2.1. Het LISS-panel

Voor de dataverzameling is gebruikgemaakt van het LISS-panel (*Longitudinal Internet Studies for the Social Sciences*). Dit is een online onderzoekspanel dat is gebaseerd op een steekproef uit het bevolkingsregister en dat speciaal is opgezet voor wetenschappelijk, beleidsgericht en maatschappelijk relevant onderzoek. Het panel wordt beheerd door Centerdata en is verbonden aan Tilburg University. Het panel is gebaseerd op een aselechte steekproef van huishoudens uit het bevolkingsregister van het CBS. Zelfaanmelding is niet mogelijk en deelname vindt uitsluitend plaats op uitnodiging. Daarmee verschilt het panel van veel andere online panels, waar mensen zich vrijwillig aanmelden en selectie-effecten doorgaans groter zijn.

Het LISS-panel bestaat uit ongeveer 5.000 huishoudens en circa 7.500 personen van 16 jaar en ouder. Huishoudens die anders niet zouden kunnen deelnemen, bijvoorbeeld omdat zij geen internet of geschikte apparatuur hebben, krijgen een computer en internetverbinding ter beschikking. Ook dat vergroot de dekking van groepen die in reguliere online panels vaak ondervertegenwoordigd zijn. Panelleden vullen maandelijks online vragenlijsten in en ontvangen daarvoor een vergoeding. Het panel is sinds 2007 operationeel en wordt periodiek aangevuld met nieuwe steekproeven om de samenstelling op peil te houden.

Voor dit onderzoek is het gebruik van het LISS-panel om twee redenen relevant. Ten eerste biedt het panel een sterke basis voor onderzoek dat een brede afspiegeling van de Nederlandse bevolking benadert, onder meer door inzet van middelen voor de representatie van groepen die in het algemeen niet of moeilijk bereikt worden met enquête-onderzoek. Ten tweede biedt het LISS-panel een goed gedocumenteerd steekproefkader die het mogelijk maakt om onderzoeksspecifieke vragen te combineren met achtergrondinformatie over onder meer leeftijd, huishoudsamenstelling, opleiding en inkomen. De representativiteit van de uiteindelijke respondentengroep hangt echter ook af van de specifieke selectie, respons en eventuele *oversampling* binnen een afzonderlijk onderzoek (Centerdata, 2025; Scherpenzeel, 2011).

2.2. Ontwikkeling van de vragenlijst

De vragenlijst is ontwikkeld als onderdeel van het SPRINTS-programma. Het doel was om voorkeuren voor sportaanbod, ervaren belemmeringen en financiële afwegingen in kaart te brengen. Bij de ontwikkeling van de vragenlijst is niet alleen gekeken naar inhoudelijke relevantie, maar ook naar begrijpelijkheid en bruikbaarheid voor verschillende groepen respondenten.

In de voorbereidingsfase zijn vier sessies gehouden met experts uit het WINST-netwerk. Deze sessies zijn gebruikt om de inhoud van de vragenlijst aan te scherpen, relevante thema's te prioriteren en beleids- en praktijkvragen te vertalen naar concrete surveyvragen. Daarnaast is feedback gevraagd van een ervaringsdeskundige op het gebied van armoede. Die feedback was vooral belangrijk voor de toegankelijkheid van de formuleringen en voor de vraag of vragen over betaalbaarheid, financiële ruimte en drempels goed aansluiten bij de leefwereld van mensen met beperkte middelen.

De vragenlijst bestond uit blokken over huidige sportdeelname en sportkeuzes, kenmerken van het gebruikte aanbod, ervaren drempels en stopredenen, financiële belemmeringen (op basis van de *capability*-benadering), betalingsbereidheid, en de aantrekkelijkheid van financiële instrumenten. Daarnaast bevatte de vragenlijst het keuze-experiment dat in het afzonderlijke DCE-rapport wordt behandeld. Huidige sporters en niet-sporters kregen gedeeltelijk verschillende vragenblokken. Vragen over kosten, betaalwijze en de kans om te stoppen hadden betrekking op de meest beoefende sport.

2.3. Steekproef

Voor de dataverzameling, die plaatsvond in november 2025, zijn in totaal 2.828 huishoudensleden geselecteerd. Hiervan hebben 2.070 personen meegedaan aan het onderzoek. Uiteindelijk vulden 2.064 respondenten de vragenlijst volledig in. Dat komt neer op een respons van 73 procent. De steekproef bestond uit panelleden van 16 jaar en ouder. Huishoudens met een laag inkomen zijn extra aangeschreven door middel van *oversampling*, zodat deze groep statistisch beter geanalyseerd kan worden. De verdeling naar geslacht is vrijwel in evenwicht (zie Tabel 2.1). Naar leeftijd is de steekproef duidelijk ouder opgebouwd. Het aantal geldige waarnemingen verschilt per achtergrondkenmerk. De armoedestatus kon alleen worden vastgesteld voor respondenten van wie zowel het huishoudinkomen als de benodigde informatie over de huishoudsamenstelling beschikbaar en eenduidig was. De steekproef wijkt op enkele punten af van de Nederlandse bevolking: 65-plussers en theoretisch geschoolden zijn oververtegenwoordigd, en werkenden ondervertegenwoordigd. Er is bewust gekozen voor een gerichte *oversampling* van personen uit huishoudens onder de armoedegrens (en met lage inkomens) waardoor deze groep meer geschikt is voor afzonderlijke analyse.

Tabel 2.1 Beschrijvende statistiek van de onderzoekspopulatie (n=2.064)

Demografie	% steekproef	% Bevolking
Geslacht		
Man	49,5%	49,5%
Vrouw	50,4%	50,5%
Anders	0,1%	n.v.t.*
Leeftijd		
16 - 24 jaar	6%	13%
25-34 jaar	10%	16%
35-44 jaar	12%	15%
45 - 54 jaar	13%	15%
55-64 jaar	20%	16%
65 jaar +	39%	25%
Opleiding		
Basisonderwijs	5%	9%
Vmbo	15%	18%
Havo/vwo	9%	10%
MBO	26%	26%
HBO	29%	22%
WO	15%	15%
Werksituatie		
Werkzaam	48%	73%
Gepensioneerd	32%	11%
Scholier/ student	5%	2%
Werkzoekend	1%	3%
Overig niet-werkzaam	14%	11%
Persoonlijk netto maandinkomen**		
0-1000	15%	16%
1001-2000	28%	30%
2001-3000	30%	29%
3001-4000	20%	15%
4001 of hoger	7%	9%
Onbekend	n.v.t***	
Armoede		
Huishouden onder de armoedegrens	11,6%	3,2%
Huishouden boven de armoedegrens	88,4%	96,8%
Onbekend	n.v.t***	

* CBS houdt alleen het opgegeven geslacht bij geboorte (m/v) bij.

** % persoonlijk netto maandinkomen voor de bevolking is een schatting (voor deze groepen) op basis van CBS data.

*** Voor 115 respondenten (6%) is het netto maandinkomen onbekend, deze zijn voor de verdeling naar inkomensgroepen buiten beschouwing ('n.v.t.') gelaten. Hetzelfde geldt voor 513 respondenten (24%) met betrekking tot de mate waarin het huishouden onder of boven de armoedegrens zit.

De gebruikte armoede-indicator is een benadering op basis van het netto huishoudinkomen en de huishoudsamenstelling, aan de hand van de armoedegrenzen voor 2024 (CBS, 2025). Voor alleenstaanden is een grens van €1.600 per maand gehanteerd en voor paren zonder kinderen €2.145. Bij huishoudens met twee thuiswonende kinderen is, omdat de leeftijd van de kinderen niet bekend is, uitgegaan

van de hogere grens die geldt voor kinderen van 13 tot 18 jaar: €3.000 voor paren en €2.605 voor eenoudergezinnen. Het huishoudtype is afgeleid uit het aantal huishoudleden en het aantal thuiswonende kinderen. Huishoudens met een andere samenstelling konden op basis van de beschikbare gegevens niet eenduidig worden geclassificeerd. Doordat de leeftijd van thuiswonende kinderen niet bekend was en niet alle huishoudtypen eenduidig konden worden geclassificeerd, kan de indicator afwijken van de volledige officiële methodiek.

De gepresenteerde percentages beschrijven de respondenten in dit onderzoek. Door de gerichte *oversampling* en de afwijkende leeftijds- en opleidingssamenstelling kunnen de ongewogen totalen niet zonder meer worden geïnterpreteerd als exacte schattingen voor de Nederlandse bevolking.

2.4. Data-analyse

De verzamelde gegevens zijn geanalyseerd met Excel, Stata en SPSS. Dit rapport bevat beschrijvende statistieken en kruistabellen voor de vragen buiten het discrete keuze-experiment. Het aantal geldige waarnemingen verschilt per analyse door de routing van de vragenlijst en door ontbrekende achtergrondgegevens.

Voor deze maatwerksteekproef was geen passend weeggewicht beschikbaar. Alle percentages, gemiddelden en groepsvergelijkingen in dit rapport zijn daarom ongewogen. De uitkomsten zijn niet primair bedoeld om een representatief beeld te geven over de Nederlandse bevolking, maar laten zien welke belemmeringen verschillende groepen (op basis van onder meer achtergrondkenmerken en sportgedrag) ervaren en hoe zij daarin van elkaar verschillen. Huishoudens met een laag inkomen zijn bewust extra benaderd. Hierdoor zijn binnen deze groepen meer waarnemingen beschikbaar, maar de uitkomsten binnen de groepen zijn niet automatisch representatief voor alle Nederlanders met een vergelijkbaar inkomen.

De vergelijkingen naar inkomen, opleiding, sportstatus en armoedestatus zijn beschrijvend. Zij zijn niet gecorrigeerd voor mogelijke verschillen in leeftijd, gezondheid, huishoudsituatie of arbeidsmarktpositie en worden daarom niet causaal geïnterpreteerd. Indien geen statistische toetsen zijn uitgevoerd, geldt bovendien dat verschillen tussen percentages niet als statistisch significant kunnen worden aangeduid. Voor het aantal ervaren belemmeringen is per respondent geteld op hoeveel van de acht stellingen 'oneens' of 'helemaal oneens' is geantwoord. Een neutraal antwoord is niet als belemmering geteld. Deze somscore wordt gebruikt om stapeling te beschrijven en is geen gevalideerde schaal; de acht voorwaarden hebben daarbij hetzelfde gewicht gekregen.

Aanvullend zijn regressieanalyses uitgevoerd om te onderzoeken hoe sociaaleconomische kenmerken samenhangen met ervaren belemmeringen voor sportdeelname (hoofdstuk 5). Met logistische regressie is gekeken naar het ervaren van onvoldoende financiële ruimte voor passend sportaanbod en met een Poissonregressie naar het totale aantal ervaren belemmeringen. In afzonderlijke modellen zijn persoonlijk inkomen en armoedestatus onderzocht, waarbij rekening is gehouden met geslacht, leeftijd en opleiding. Deze analyses beschrijven samenhangen en laten geen uitspraken over oorzakelijke effecten toe. De resultaten staan hiervan in de bijlage.

De gekozen onderzoeksopzet maakt het mogelijk om ervaringen en patronen onder de respondenten gedetailleerd te beschrijven. De ongewogen gegevens en het beschrijvende karakter van de analyses begrenzen echter de mate waarin de uitkomsten naar de Nederlandse bevolking kunnen worden gegeneraliseerd. Met deze afbakening beschrijft hoofdstuk 3 de huidige sportdeelname en het gebruikte sportaanbod.

3. Sportdeelname

Dit hoofdstuk beschrijft hoeveel respondenten momenteel sporten, welke sporten zij beoefenen en hoe hun meest beoefende sport is georganiseerd. Eerst wordt de sportdeelname beschreven en uitgesplitst naar opleiding en inkomen. Daarna komen het type sport, de locatie, tijdsbesteding, reisafstand, begeleiding, flexibiliteit, sociale context, waardering en betaalwijze aan bod. De vragen over het gebruikte aanbod en de kosten hebben steeds betrekking op de meest beoefende sport.

3.1. Sportdeelname: aantal en populariteit sporten

Van de respondenten beoefent 55 procent momenteel ten minste één sport (zie Tabel 3.1). Een derde beoefent één sport, 17 procent twee sporten en zes procent drie of meer. Deze definitie heeft betrekking op het op dit moment beoefenen van een sport en is niet gelijk aan de landelijke indicator 'minstens wekelijks sporten'. Het gevonden aandeel ligt wel in dezelfde orde van grootte, maar de cijfers zijn door verschillen in vraagstelling, leeftijdsafbakening en steekproef niet rechtstreeks vergelijkbaar.

Het aandeel sportdeelnemers ligt in dezelfde orde van grootte als het landelijke percentage volwassenen dat minstens wekelijks sport (57,5% in 2024, zie RIVM, 2025). De cijfers zijn echter niet rechtstreeks vergelijkbaar, omdat de vraagstelling, de afbakening van sportdeelname en de samenstelling van de steekproef verschillen. De vergelijking moet daarom vooral als context worden gelezen en niet als formele validatie van de steekproef. Dat een aanzienlijke groep meerdere sporten combineert, laat zien dat sport voor een deel van de bevolking een veelzijdige vrijetijdsbesteding is — relevant omdat deze groep ook met meerdere kostenposten te maken heeft.

Tabel 3.1 Huidige sportdeelname respondenten (n=2.064)

Sportdeelname	Aandeel
Geen sport	45%
1 sport	33%
2 sporten	17%
3 of meer sporten	6%

Binnen de steekproef is een duidelijk verschil in sportdeelname naar opleiding zichtbaar. Tabel 3.2 laat zien dat het aandeel niet-sporters varieert van 63 procent onder vmbo-opgeleiden tot 27 procent onder wo-opgeleiden. Ook het beoefenen van twee of meer sporten komt vaker voor in de hogere opleidingsgroepen. Dit patroon is in overeenstemming met eerder landelijk onderzoek (Van den Dool et al., 2023), maar de hier weergegeven percentages zijn ongewogen.

Tabel 3.2 Huidige sportdeelname respondenten, naar opleidingsniveau (n=2.059)

Aantal sporten	Basis onderwijs	Vmbo	Mbo	Havo/ vwo	Hbo	WO
Geen sport	53%	63%	50%	44%	39%	27%
1 sport	28%	26%	33%	33%	34%	38%
2 sporten	15%	10%	13%	19%	20%	26%
3 of meer sporten	4%	2%	4%	4%	8%	9%

Inkomen blijkt ook relevant voor sportdeelname. In de totale groep is het beeld alleen deels vertekend (zie Tabel 3.3), doordat persoonlijk inkomen sterk samenhangt met de levensfase waarin iemand zich bevindt. De laagste inkomensgroep bevat bijvoorbeeld relatief veel studenten, terwijl in de middengroepen relatief veel gepensioneerden voorkomen. Daarom is de verdeling ook afzonderlijk weergegeven voor respondenten van 25 tot en met 64 jaar. Binnen deze leeftijdsgroep is een duidelijker inkomensgerelateerd patroon zichtbaar: het aandeel niet-sporters bedraagt 48 procent in de laagste inkomensgroep en 26 procent in de hoogste. Het verschil met de hoogste groep bedraagt in de twee laagste inkomensgroepen respectievelijk 22 en 25 procentpunt. De uitsplitsing beperkt een deel van de invloed van leeftijd, maar sluit verschillen in onder meer gezondheid en werksituatie niet uit.

Tabel 3.3 Huidige sportdeelname respondenten, naar persoonlijk netto maandinkomen (n=2.056)

Aantal sporten	0-1000 euro	1001-2000 euro	2001-3000 euro	3001-4000 euro	4001 euro of meer
Alle respondenten					
Geen sport	43%	56%	44%	36%	31%
1 sport	35%	28%	33%	36%	38%
2 sporten	18%	13%	17%	21%	23%
3 of meer sporten	4%	4%	6%	8%	8%
25-64-jarigen					
Geen sport	48%	51%	38%	31%	26%
1 sport	35%	29%	35%	38%	38%
2 sporten	15%	16%	19%	21%	24%
3 of meer sporten	2%	4%	8%	10%	12%

Tabel 3.4 laat zien welke sporten worden beoefend en welke plaats deze innemen in het totale sportgedrag. In de kolom 'aantal sporters' konden respondenten in meerdere categorieën voorkomen. De kolom 'belangrijkste sport' geeft aan welke sport zij het meest beoefenen. 'Enige sport' toont de verdeling onder respondenten die precies één sport beoefenen. De laatste kolom laat per sport zien welk aandeel van de beoefenaars geen andere sport daarnaast doet.

Fitness is de meest genoemde sport: 54 procent van de sporters beoefent fitness en voor 37 procent is fitness de meest beoefende sport. Van de respondenten die precies

één sport beoefenen, kiest 43 procent voor fitness. Wandelen, hardlopen en zwemmen volgen op afstand. Deze activiteiten kunnen doorgaans relatief individueel en flexibel worden beoefend, al is dat niet in alle gevallen zo. De prominente positie van fitness en het grote aandeel commerciële sportaanbieders laten zien dat betaalbaarheidsbeleid zeker niet uitsluitend vanuit de verenigingssport mag worden gezien. Binnen fitness beoefent 81 procent geen andere sport. Ook voetbal wordt relatief vaak als enige sport beoefend. Padel en mountainbiken worden juist vaker gecombineerd met andere sporten. Alle wintersporters in deze steekproef beoefenen daarnaast ten minste één andere sport. Door de soms kleine aantallen per sport moeten deze laatste percentages voorzichtig worden geïnterpreteerd.

Tabel 3.4 Beoefende sport (n=1.137)

Sport	Aantal sporters	Belangrijkste sport	Enige sport	Aandeel sporters dat alleen deze sport beoefend
Fitness	53,6%	37,4%	43,2%	81%
Wandelen	14,4%	9,0%	7,9%	55%
Hardlopen	12,3%	6,9%	6,0%	49%
Zwemmen	12,0%	6,2%	7,2%	60%
Yoga	9,3%	5,0%	4,2%	45%
Wielrennen	7,6%	3,4%	3,0%	40%
Tennis	6,8%	3,5%	2,8%	42%
Voetbal	4,2%	2,9%	2,8%	67%
Golf	4,1%	2,7%	2,2%	54%
Padel	4,0%	1,7%	1,5%	37%
Dans	3,5%	1,9%	1,9%	55%
Mountainbiken	3,1%	0,9%	0,9%	29%
Vechtsporten	2,2%	1,2%	1,3%	61%
Denksport	2,1%	1,1%	1,2%	57%
Wintersport	1,8%	0,0%	0,0%	0%
Crossfit	1,8%	1,0%	1,2%	68%
Volleybal	1,8%	1,1%	1,0%	59%
Overige	20,9%	14,0%	11,5%	68%
Totaal aantal sporten	1883	1137	669	
Totaal aantal sporters	1137	1137	669	

3.2. Sportdeelname: overige kenmerken

Tabel 3.5 geeft inzicht in waar en hoe lang er gesport wordt en welke reisafstand er wordt afgelegd om te gaan sporten (voor de meest beoefende sport). Voor de meest beoefende sport noemt 37 procent een commerciële sportaanbieder als locatie, 25 procent een sportvereniging en 23 procent de openbare ruimte. Daarmee is de commerciële aanbieder de meest genoemde locatiecategorie. Dit betekent niet dat commerciële aanbieders ook gemeten naar sporturen, leden of omzet het grootste sportkanaal vormen. Het resultaat benadrukt wel dat beleid rond betaalbaarheid naast verenigingen ook commerciële en andere aanbieders moet betrekken. Dat geldt in het

bijzonder voor volwassenen met een laag inkomen: in 2023 had ruim vier op de vijf aanvragen bij het Volwassenenfonds Sport & Cultuur betrekking op sport bij een ondernemende aanbieder (Stuij et al., 2024). Dit gegeven is ook relevant in relatie tot prijsbeleid, omdat commerciële aanbieders andere prijsmechanismen hanteren dan verenigingen.

Ongeveer evenveel sporters (respectievelijk 42 en 39 procent) sporten 1-2 uur en 3-5 uur (39 procent). De overige 20 procent sport zes uur of meer per week. Ruim de helft van de sporters reist voor de meest beoefende sport minder dan 1,5 kilometer en tien procent 7,5 kilometer of meer. De gerapporteerde afstand is daarmee voor de meeste respondenten beperkt. Dit wijst op het mogelijke belang van nabij aanbod, maar het onderzoek stelt niet vast dat de korte afstand de oorzaak van deelname is.

Tabel 3.5 Kenmerken van de huidige sportbeoefening onder sporters (alleen respondenten die momenteel sporten; n=1.139)

Kenmerk	Categorie	Aandeel
Locatie van sportaanbod	Buiten in openbare ruimte	23%
	Bij sportvereniging	25%
	Bij commerciële sportaanbieder	37%
	Ergens anders	16%
Uren sport per week	1–2 uur	42%
	3–5 uur	39%
	6 uur of meer	20%
Reisafstand enkele reis	Minder dan 1,5 km	54%
	1,5–7,5 km	36%
	7,5 km of meer	10%

De organisatie van de meest beoefende sport varieert sterk, laat Tabel 3.6 zien. Ruim de helft van de sportende respondenten sport zonder trainer, terwijl 37 procent begeleiding krijgt van een gekwalificeerde trainer. Voor 43 procent kan de sport worden beoefend wanneer men wil; voor 38 procent gelden vaste momenten. Ook de sociale context is verdeeld: 42 procent sport vooral alleen, 44 procent vooral met bekenden en 14 procent vooral met mensen die men vooraf niet kende. Flexibel en individueel aanbod vormt daarmee een belangrijk deel van het huidige sportlandschap, maar georganiseerd en sociaal aanbod blijft eveneens substantieel.

Tabel 3.6 Organisatie en (sociale) context van de huidige sport (alleen respondenten die momenteel sporten; n=1.139)

Kenmerk	Categorie	Aandeel
Vrijwilligerswerk	Nee	84%
	Ja	16%
Begeleiding	Geen trainer	55%
	Gekwalificeerde trainer	37%
	Andere / onbekende trainer	7,6%
Wanneer sporten	Vaste tijden	38%
	Ruime keuze	19%
	Wanneer ik wil	43%
Met wie sport men	Vooral alleen	42%
	Vooral met bekenden	44%
	Vooral met verschillende onbekenden	14%

Huidige sporters beoordelen het aanbod dat zij gebruiken overwegend positief (zie Tabel 3.7). Van hen beoordeelt 84 procent de sportplek of -omgeving als goed tot geweldig en geeft 73 procent een 8, 9 of 10 voor de aansluiting op de eigen wensen. Vier procent acht het waarschijnlijk binnen twaalf maanden met de meest beoefende sport te stoppen.

Deze positieve beoordeling kan mede als een selectie-uitkomst worden gelezen. De vragen zijn gesteld aan mensen die het aanbod hebben gekozen en daar nog gebruik van maken. Mensen die eerder ontevreden zijn gestopt, vallen buiten deze beoordeling. Bovendien heeft de stopvraag alleen betrekking op de meest beoefende sport. De uitkomsten laten daarom vooral zien dat de huidige kernactiviteit van sporters doorgaans stabiel is.

Tabel 3.7 Waardering van het huidige sportaanbod (alleen respondenten die sporten; n=1.139)

Kenmerk	Categorie	%
Kwaliteit plek/omgeving	Basis of redelijk (1-2 sterren)	16%
	Goed (3 sterren)	42%
	Zeer goed of geweldig (4-5 sterren)	42%
Aansluiting op wensen en behoeften (waarderingscijfer 1-10)	1-5	5%
	6-7	23%
	8-10	73%
Kans om in komende 12 maanden te stoppen	Zeer onwaarschijnlijk / onwaarschijnlijk	85%
	Neutraal	11%
	Waarschijnlijk / zeer waarschijnlijk	4%

Tabel 3.8 laat zien dat van de sporters die contributie- of abonnementskosten rapporteren, 47 procent betaalt via een vast langdurend abonnement en 40 procent via een kortdurend abonnement of een lessenreeks. Tien procent betaalt per keer of met een strippenkaart. Het grootste deel van de betalende sporters is daarmee voor ten minste enige tijd financieel aan het aanbod verbonden.

Tabel 3.8 Wijze van betalen voor contributie of abonnement (alleen sporters met contributie- of abonnementskosten; n=855)

Kenmerk	Categorie	%
Wijze van betalen voor contributie of abonnement	Per keer of met een strippenkaart	10%
	Vast kortdurend abonnement (bijv. per maand, kwartaal of lessenreeks)	40%
	Vast langdurend abonnement (jaarlijks of langer)	47%
	Anders	3%

Sportdeelname is onder de respondenten ongelijk verdeeld naar opleiding en inkomen. Huidige sporters gebruiken uiteenlopende vormen van aanbod, waarbij commerciële aanbieders, verenigingen en de openbare ruimte alle een substantiële rol spelen. De meest beoefende sport is meestal dichtbij, geregeld flexibel te beoefenen en wordt overwegend positief gewaardeerd. Deze uitkomsten laten nog niet zien waarom andere respondenten niet sporten of waarom zij zijn gestopt. Hoofdstuk 4 richt zich daarom op de redenen voor niet-deelname, recente uitval en de mate waarin niet-sporters overwegen om opnieuw te beginnen.

4. Redenen voor niet-sporten en stoppen met sport

Om sportdeelname te kunnen vergroten, is inzicht nodig in wat mensen tegenhoudt. Dit hoofdstuk brengt de drempels in kaart die niet-sporters ervaren en de redenen waarom mensen recent zijn gestopt. Daarbij staat de vraag centraal hoe zwaar kosten wegen ten opzichte van andere belemmeringen, zoals gezondheid, tijd en motivatie, en of dit verschilt tussen inkomensgroepen en tussen mensen onder en boven de armoedegrens. Zo ontstaat een genuanceerd beeld van de rol die prijs speelt — niet als geïsoleerde factor, maar in samenhang met andere drempels. Eerst worden de redenen van huidige niet-sporters besproken. Vervolgens gaat het hoofdstuk in op respondenten die in het afgelopen jaar met een sport zijn gestopt. Tot slot wordt gekeken of niet-sporters overwegen te beginnen, welke sport hen het meest aanspreekt en hoe betaalbaar zij die sport voor zichzelf inschatten.

4.1. Redenen voor niet sporten

Onder de vooraf aangeboden inhoudelijke redenen worden gebrek aan plezier, lichamelijke klachten, tijdgebrek en vermoeidheid vaker genoemd dan kosten (zie Tabel 4.1). Zestien procent van de niet-sporters noemt kosten als een reden om niet te sporten. Voor de niet-sporters onder deze respondenten is prijs daarmee niet de meest genoemde belemmering, maar voor een substantiële minderheid speelt prijs wel een rol. Dit sluit aan bij onderzoek waarin sportgewoonten, fysieke belemmeringen, motivatie en drempelvrees naar voren komen als belangrijke verklaringen voor achterblijvende sportdeelname (Van den Dool, 2025).

Tabel 4.1 Redenen om niet te sporten (meerdere antwoorden mogelijk, n=925)

Reden	Aandeel
Ik vind sporten niet leuk of niet interessant	32%
Ik heb lichamelijke klachten of een slechte gezondheid	28%
Ik heb geen tijd door werk, school of zorgtaken	21%
Ik ben te moe of heb te weinig energie	20%
Sporten kost te veel geld	16%
Ik heb niemand om samen mee te sporten	8%
Er is geen passend of aantrekkelijk sportaanbod	7%
Er zijn (sociale) verplichtingen bij sport die mij tegenhouden (bv. vrijwilligerswerk)	6%
Ik weet niet goed welk sportaanbod er is of wat bij mij past	5%
Interessant sportaanbod is te ver weg of ik kan er lastig komen	4%
Ik voel me onzeker of schaam me om te sporten	3%
Vanwege mijn cultuur of geloof	0%

De rol van kosten verschilt naar inkomen (zie Tabel 4.2). Kosten worden het vaakst genoemd in de laagste inkomensgroep, door 22 procent, en het minst in de groep met een netto maandinkomen van €3.000 tot €4.000, door zeven procent. In de hoogste inkomensgroep bedraagt het aandeel 12 procent. Het patroon is dus duidelijk, maar niet volledig stapsgewijs. Tijdgebrek wordt in enkele hogere-inkomensgroepen vaker genoemd, maar ook dit patroon is niet lineair. De vergelijking laat vooral zien dat het algemene percentage van 16 procent relevante verschillen tussen inkomensgroepen verbergt.

Tabel 4.2 Redenen om niet te sporten, naar inkomensniveau (meerdere antwoorden mogelijk, n=925)

	0-1000 euro	1001- 2000 euro	2001- 3000 euro	3001- 4000 euro	4001 euro of meer
Sporten kost te veel geld	22%	16%	18%	7%	12%
Ik heb geen tijd door werk, school of zorgtaken	22%	14%	26%	28%	19%
Ik ben te moe of heb te weinig energie	21%	21%	18%	17%	20%
Ik heb lichamelijke klachten of een slechte gezondheid	22%	35%	26%	24%	27%
Ik vind sporten niet leuk of niet interessant	30%	27%	36%	41%	29%
Ik voel me onzeker of schaam me om te sporten	5%	3%	4%	4%	2%
Ik weet niet goed welk sportaanbod er is of wat bij mij past	6%	5%	5%	6%	2%
Er is geen passend of aantrekkelijk sportaanbod	6%	5%	7%	10%	8%
Interessant sportaanbod is te ver weg of ik kan er lastig komen	4%	5%	4%	4%	4%
Ik heb niemand om samen mee te sporten	7%	6%	8%	12%	7%
Vanwege mijn cultuur of geloof	0%	0%	0%	0%	1%
Er zijn (sociale) verplichtingen bij de sport die mij tegenhouden.	5%	7%	6%	7%	7%

Onder niet-sporters uit een huishouden onder de armoedegrens worden kosten, lichamelijke klachten en vermoeidheid relatief vaak genoemd. Kosten worden genoemd door 26 procent, tegenover 12 procent boven de armoedegrens. Sport niet leuk of interessant vinden wordt in deze groep juist minder vaak genoemd. Deze uitkomst is in overeenstemming met de gedachte dat financiële en fysieke belemmeringen bij deze groep relatief meer op de voorgrond staan, maar maakt niet duidelijk hoe sterk de motivatie om te sporten is.

Een kwart van beide groepen gebruikte de open categorie 'anders'. De gegeven antwoorden lopen uiteen en omvatten onder meer leeftijd, zwangerschap, het wegvallen van een club, team of trainer en negatieve ervaringen met het sportklimaat.

Deze voorbeelden zijn illustratief en vormen zonder systematische codering geen afzonderlijke kwantitatieve categorieën.

Tabel 4.3 laat zien dat vooral mensen onder de armoedegrens meer drempels ervaren om te gaan sporten — zowel financieel, fysiek als qua energie. Dat mensen onder de armoedegrens minder vaak aangeven dat zij sport niet leuk of interessant vinden, is consistent met de gedachte dat financiële, fysieke en energetische belemmeringen voor deze groep relatief meer op de voorgrond staan. Hieruit kan echter niet worden geconcludeerd dat hun motivatie om te sporten groter is, omdat sportintentie of latente vraag in deze vragen niet rechtstreeks is gemeten. Deze groep vormt een belangrijke doelgroep voor experimenten met financiële ondersteuning, juist omdat kosten hier relatief vaak als belemmering worden genoemd. Of prijsverlaging binnen deze groep daadwerkelijk tot meer sportdeelname leidt, moet in vervolgonderzoek worden vastgesteld.

Tabel 4.3 Redenen om niet te sporten, naar armoedesituatie (meerdere antwoorden mogelijk, n=925)

Reden	Onder armoedegrens	Boven armoedegrens
Ik heb lichamelijke klachten of een slechte gezondheid	36%	28%
Ik vind sporten niet leuk of niet interessant	27%	35%
Sporten kost te veel geld	26%	12%
Ik ben te moe of heb te weinig energie	25%	16%
Ik heb geen tijd door werk, school of zorgtaken	9%	20%
Ik weet niet goed welk sportaanbod er is of wat bij mij past	7%	5%
Er is geen passend of aantrekkelijk sportaanbod	4%	7%
Interessant sportaanbod is te ver weg of ik kan er lastig komen	3%	4%
Ik heb niemand om samen mee te sporten	3%	8%
Er zijn (sociale) verplichtingen bij de sport die mij tegenhouden (bv. vrijwilligerswerk)	2%	7%
Ik voel me onzeker of schaam me om te sporten	0%	4%
Anders	24%	24%

Onder niet-sporters die kosten als reden noemen om niet te sporten, wordt 'sporten niet leuk of interessant vinden' minder vaak genoemd dan onder andere niet-sporters. Tijdgebrek, afstand, het ontbreken van iemand om mee te sporten en onzekerheid worden iets vaker genoemd. Omdat respondenten meerdere antwoorden konden selecteren, wijst Tabel 4.4 op het gelijktijdig voorkomen van verschillende redenen. De uitkomsten meten niet rechtstreeks of de financieel beperkte groep sterker gemotiveerd is. Zij geven wel aanleiding om in vervolgonderzoek financiële maatregelen ook in combinatie met ander aanbod of ondersteuning te testen.

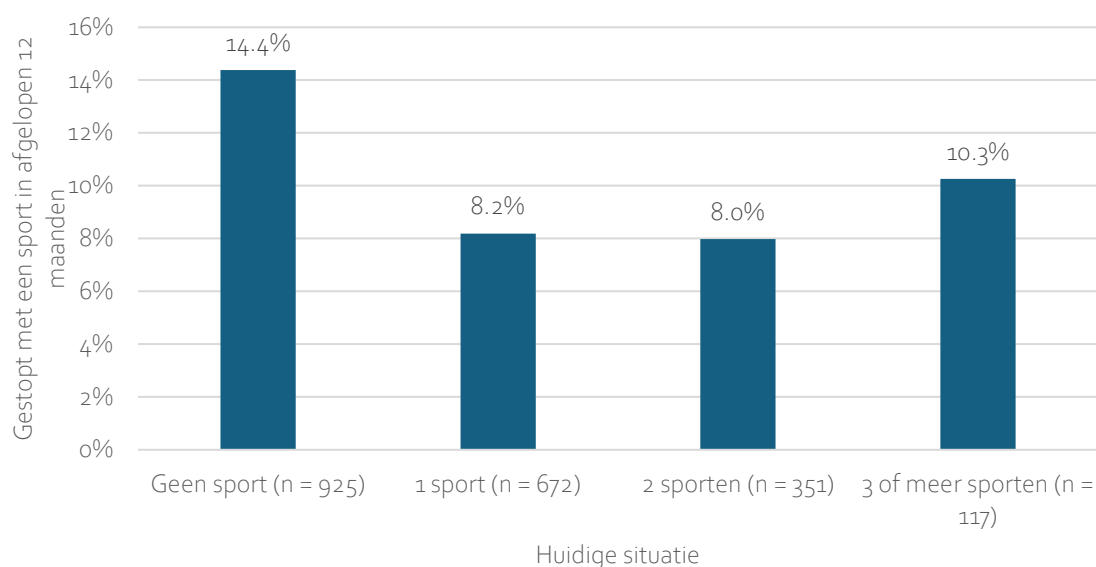
Tabel 4.4 Redenen om niet te sporten, personen die wel of geen financiële reden aangeven (meerdere antwoorden mogelijk, n=925)

Reden	Geld wel een reden	Geld geen reden
Sporten kost te veel geld	100%	0%
Ik heb geen tijd door werk, school of zorgtaken	26%	20%
Ik ben te moe of heb te weinig energie	18%	20%
Ik heb lichamelijke klachten of een slechte gezondheid	28%	28%
Ik vind sporten niet leuk of niet interessant	23%	34%
Ik voel me onzeker of schaam me om te sporten	6%	3%
Ik weet niet goed welk sportaanbod er is of wat bij mij past	6%	5%
Er is geen passend of aantrekkelijk sportaanbod	7%	7%
Interessant sportaanbod is te ver weg of ik kan er lastig komen	8%	4%
Ik heb niemand om samen mee te sporten	10%	7%
Vanwege mijn cultuur of geloof	0%	0%
Er zijn (sociale) verplichtingen bij de sport die mij tegenhouden (bv. vrijwilligerswerk)	3%	7%

4.2. Redenen voor stoppen

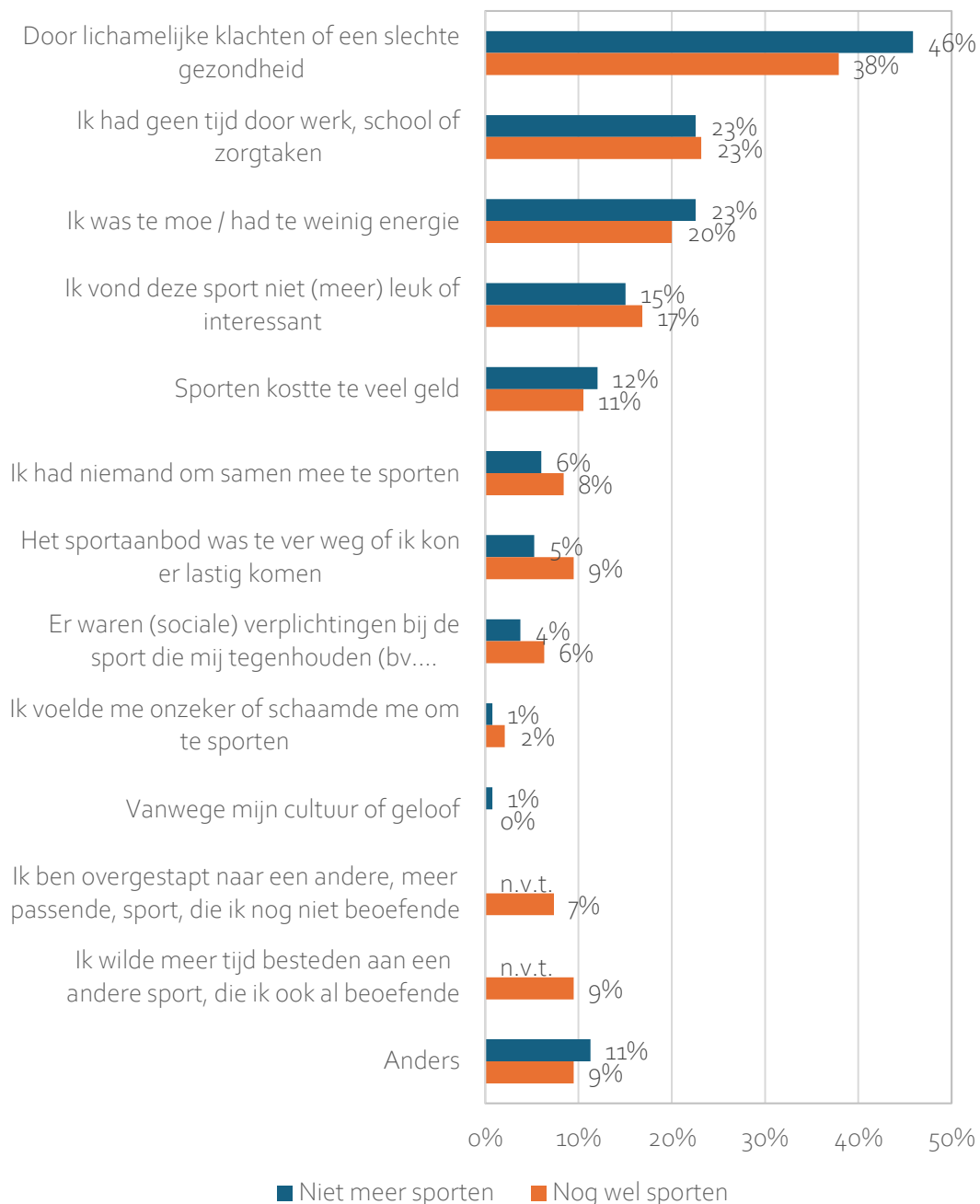
Van alle respondenten is 11 procent recent – dat wil zeggen in de 12 maanden voordat zij zijn ondervraagd – gestopt met een sport. Van de huidige niet-sporters is 14 procent in de voorafgaande twaalf maanden met een sport gestopt. Een deel van de huidige niet-sporters heeft dus relatief recent nog gesport. Dit onderscheidt hen mogelijk van mensen die al langer niet sporten, maar het onderzoek stelt niet vast hoe gemakkelijk of waarschijnlijk een terugkeer is. Figuur 4.1 laat ook zien dat respondenten die nog meerdere sporten beoefenen, soms wel met een sport zijn gestopt in de voorafgaande twaalf maanden. Zij hebben dus een activiteit beëindigd zonder volledig uit sport te verdwijnen. Het stoppen met een sport is daarom niet in alle gevallen gelijk aan een afname tot geen sportdeelname.

Figuur 4.1 Respondenten die recent gestopt zijn met een sport (n=2.064)

Lichamelijke klachten of een slechte gezondheid worden het vaakst als stopreden genoemd (zie Figuur 4.2). Tijdgebrek en vermoeidheid volgen. Kosten worden door 12 procent van de recente stoppers genoemd. Dit percentage ligt in dezelfde orde van grootte als het aandeel niet-sporters dat kosten als reden voor niet-deelname noemt. Kosten spelen daarmee dus zowel een rol bij het niet beginnen als bij het beëindigen van een sport, maar behoren in beide situaties niet tot de meest genoemde redenen. De resultaten laten een samenhang zien met stoppen; zij tonen niet aan dat prijsveranderingen feitelijk tot meer of minder uitval leiden.

Figuur 4.2 Belangrijkste redenen recent gestopt (n=228; maximaal 3 antwoorden per persoon)

4.3. Willen sporten en de betaalbaarheid van de gewenste sport

Niet-sporters verschillen sterk in hun intentie om te beginnen, laat Figuur 4.3 zien. Iets meer dan de helft geeft aan niet van plan te zijn om te gaan sporten. Ruim een kwart denkt er weleens over na en negen procent is serieus van plan binnen drie maanden te beginnen. De overige 13 procent weet het niet. Deze uitkomsten zeggen overigens alleen iets over de huidige intentie; in het onderzoek is niet gevolgd of respondenten hun voornemen daadwerkelijk uitvoeren. Deze verdeling is ook belangrijk voor de interpretatie van financiële maatregelen (zie Hoofdstuk 7). Een financiële tegemoetkoming kan een andere waarde hebben voor iemand die al een concrete start overweegt dan voor iemand die geen enkele intentie heeft om te sporten.

Figuur 4.3 Intentie om te gaan sporten, onder niet-sporters (n=925)

Ook de sportvoorkeur verschilt naar intentie. Onder niet-sporters die serieus overwegen te beginnen, wordt individuele fitness het vaakst genoemd. Wandelen komt relatief vaker voor onder respondenten zonder concreet plan en onder respondenten die het nog niet weten. Een kwart van alle niet-sporters noemt geen enkele aansprekende sport. Dit aandeel is sterk geconcentreerd bij mensen die niet van plan zijn te beginnen of daarover onzeker zijn. De categorie 'andere sporten' bevat uiteenlopende antwoorden en moet niet als één inhoudelijk samenhangende sportcategorie worden geïnterpreteerd.

Tabel 4.5 Welke sport spreekt u het meest aan om zelf te beoefenen? Antwoorden van niet-sporters (n=925)

Sport	Ik ben niet van plan om te gaan sporten. (n=471)	Ik denk er wel eens over na. (n=253)	Ik ben van plan binnen 3 maanden te gaan sporten. (n = 82)	Ik weet het niet. (n=119)	Alle niet-sporters. (n=925)
Geen enkele	37.4%	3.2%	1.2%	31.1%	24.0%
Fitness, individueel (binnen)	5.9%	22.1%	37.8%	16.8%	14.6%
Wandelsport	12.5%	8.7%	6.1%	16.8%	11.5%
Zwemmen / waterpolo	5.9%	7.9%	6.1%	7.6%	6.7%
Fitness, in een groep (binnen)	1.9%	5.5%	8.5%	1.7%	3.5%
Yoga	1.9%	4.0%	7.3%	4.2%	3.2%
Tennis	1.7%	5.1%	3.7%	2.5%	2.9%
Voetbal	2.1%	4.0%	3.7%	0.8%	2.6%
Hardlopen / joggen	1.5%	3.2%	3.7%	3.4%	2.4%
Biljart / poolbiljart / snooker	3.6%	0.4%	0.0%	1.7%	2.2%
Denksport	2.5%	2.0%	0.0%	0.0%	1.8%
Danssport	2.1%	2.8%	0.0%	0.0%	1.8%
Wielrennen	2.1%	2.0%	0.0%	0.8%	1.7%
Andere sporten	18.7%	29.2%	22.0%	12.6%	21.1%

De betaalbaarheid is beoordeeld door niet-sporters die een concrete sport hebben genoemd (Tabel 4.6). Respondenten die 'geen enkele sport' kozen of voor wie geen geldig antwoord beschikbaar was, zijn niet in deze analyse opgenomen. Over alle genoemde sporten samen schat acht procent de gewenste sport als onbetaalbaar of zeer onbetaalbaar in; 75 procent noemt de sport betaalbaar of zeer betaalbaar. Onder niet-sporters die over een start nadenken of binnen drie maanden willen beginnen, bedragen deze aandelen respectievelijk negen en 73 procent. De tabel laat daarmee zien dat de gewenste sport voor de meeste niet-sporters niet in de eerste plaats als onbetaalbaar wordt gezien. De neutrale antwoordcategorie is niet in de tabel weergegeven, waardoor de percentages niet optellen tot 100 procent. Verschillen tussen afzonderlijke sporten moeten voorzichtig worden geïnterpreteerd, omdat sommige sporten door weinig respondenten zijn genoemd.

De ervaren betaalbaarheid verschilt wel duidelijk naar financiële positie (Figuur 4.4). In de laagste persoonlijke inkomensgroep schat 13 procent de gewenste sport als onbetaalbaar in en in de daaropvolgende inkomensgroep 11 procent. In de hogere inkomensgroepen varieert dit aandeel van vier tot acht procent. Het patroon is daarmee niet volledig lineair, maar onbetaalbaarheid komt in de lagere inkomensgroepen vaker voor.

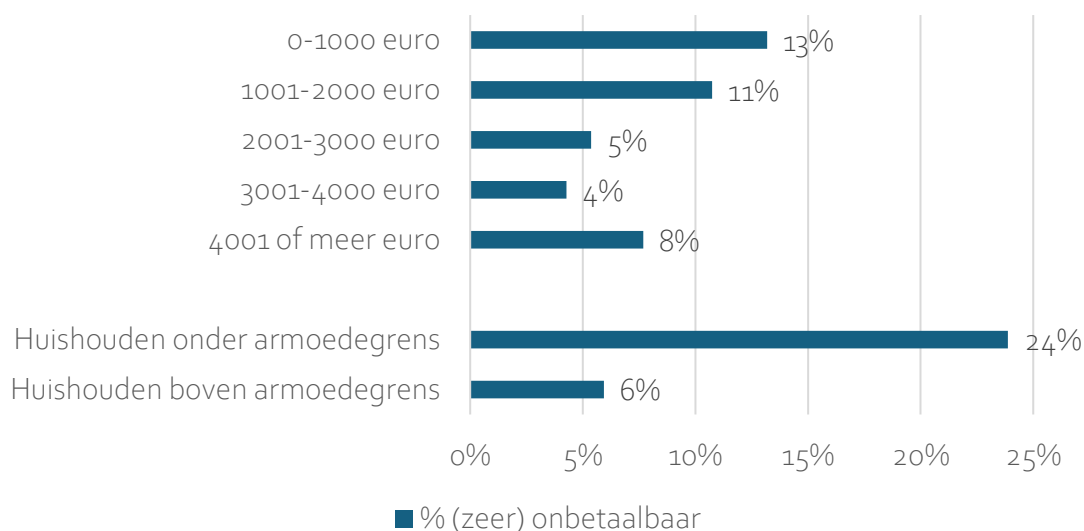
Tabel 4.6 Voor de sport die u het meest aanspreekt, hoe betaalbaar of onbetaalbaar schat u deze sport in voor uzelf? Antwoorden van niet-sporters (n=703)

Sport	Alle niet-sporters (n=703)		Alleen niet-sporters met intentie om binnen 3 maanden te starten of er over nadenken om te starten (n=326)	
	(zeer) onbetaalbaar	(zeer) betaalbaar	(zeer) onbetaalbaar	(zeer) betaalbaar
Fitness, individueel	10%	64%	10%	59%
Wandelsport	0%	91%	0%	100%
Zwemmen/waterpolo	17%	70%	8%	80%
Fitness, in een groep	3%	79%	5%	80%
Yoga	7%	63%	7%	73%
Tennis	0%	92%	0%	87%
Voetbal	4%	78%	8%	92%
Hardlopen / joggen	9%	82%	0%	82%
Alle sporten	8%	75%	9%	73%

In de tabel ontbreekt de categorie 'neutraal', waardoor de percentages niet optellen tot 100%.

Het verschil naar armoedestatus is groter. Van de niet-sporters uit een huishouden onder de armoedegrens schat 24 procent de gewenste sport als onbetaalbaar in, tegenover zes procent van de respondenten boven de armoedegrens. Ook binnen de groep onder de armoedegrens beoordeelt een meerderheid de gewenste sport dus niet als onbetaalbaar. Armoede en ervaren betaalbaarheid overlappen daarmee gedeeltelijk, maar vallen niet volledig samen. De analyses zijn gebaseerd op de respondenten voor wie respectievelijk inkomen en armoedestatus konden worden vastgesteld.

Figuur 4.4 Aandeel niet-sporters dat inschat dat de sport die het meest aanspreekt '(zeer) onbetaalbaar' is, naar inkomensniveau (n=703) en huishoudsituatie ten aanzien van armoede (n=522).

Kosten zijn voor de niet-sporters als geheel niet de meest genoemde reden om niet te sporten. Gezondheid, plezier, tijd en energie worden vaker genoemd. Kosten spelen echter wel een duidelijk grotere rol onder lage inkomens en huishoudens onder de armoedegrens. Niet-sporters verschillen daarnaast sterk in hun bereidheid om te beginnen. Ongeveer een derde denkt over sport na of is concreet van plan te starten, terwijl ruim de helft geen startintentie heeft. Voor de meeste niet-sporters die een gewenste sport noemen, is die sport naar eigen inschatting betaalbaar; binnen financieel kwetsbare groepen is het aandeel dat de sport onbetaalbaar vindt wel aanzienlijk groter. Hoofdstuk 5 verbreedt deze analyse door te onderzoeken welke financiële, fysieke, sociale en praktische voorwaarden mensen voor sportdeelname ervaren en hoe belemmeringen op deze voorwaarden samengaan.

5. Voorwaarden en belemmeringen rond sportdeelname

Of iemand daadwerkelijk sport, zegt niet alleen iets over persoonlijke voorkeuren, maar ook over de mogelijkheden die in de praktijk beschikbaar zijn. Twee mensen kunnen allebei niet sporten, maar om verschillende redenen. De ene persoon beschikt over voldoende geld, tijd, gezondheid en passend aanbod, maar kiest ervoor de vrije tijd anders te besteden. De andere persoon zou wel willen sporten, maar kan het gewenste aanbod niet betalen, kampt met gezondheidsklachten of mist de tijd en rust om sport in het dagelijks leven in te passen. De uitkomst is in beide gevallen dezelfde, namelijk niet sporten, maar de onderliggende keuzemogelijkheden verschillen.

5.1. Verschillen in reële sportmogelijkheden: een *capability approach*

Het hierboven geschetste onderscheid staat centraal in de benadering van reële mogelijkheden, internationaal bekend als de *capability approach*. Deze benadering is ontwikkeld door Amartya Sen en later verder uitgewerkt door onder anderen Martha Nussbaum en Ingrid Robeyns. Niet alleen de middelen waarover iemand beschikt of de uiteindelijk waargenomen activiteit staan centraal, maar vooral de vraag welke activiteiten iemand daadwerkelijk kan kiezen en realiseren (Sen, 1992; Robeyns, 2005, 2017). Toegepast op sport is daadwerkelijke sportdeelname een gerealiseerde uitkomst. Geld, tijd, informatie, vervoer en sportvoorzieningen zijn middelen die deelname kunnen ondersteunen. De beschikbaarheid van die middelen is echter niet altijd voldoende. Gezondheid, ervaren vaardigheid, sociale acceptatie, openingstijden en organisatie van het aanbod bepalen mede of iemand de beschikbare middelen kan benutten. Een lage contributie biedt bijvoorbeeld weinig uitkomst wanneer de lestijden niet te combineren zijn met werk of zorgtaken. Een nabijgelegen sportlocatie is niet werkelijk toegankelijk wanneer iemand zich daar niet welkom of voldoende vaardig voelt.

De benadering verbindt daarmee individuele en contextuele omstandigheden. Gezondheid, energie en ervaren vaardigheid liggen deels bij de persoon, terwijl bereikbaarheid, informatievoorziening, flexibiliteit en sociale veiligheid ook door aanbieders en beleid worden beïnvloed. Tegelijk hoeft niet-sporten niet automatisch op een tekort te wijzen. Mensen kunnen over voldoende mogelijkheden beschikken en bewust voor andere activiteiten kiezen. De relevante vraag is daarom niet of iedereen sport, maar of mensen die zouden willen sporten daar ook een passende en haalbare mogelijkheid toe hebben en of die mogelijkheden ook rechtvaardig verdeeld zijn.

Er zijn nog weinig gevalideerde meetinstrumenten die specifiek zijn gericht op capabilities voor fysieke activiteit (Till et al., 2021). In dit onderzoek is de

bovengenoemde brede theorie pragmatisch vertaald naar acht voorwaarden voor reële sportmogelijkheden: financiële ruimte, fysieke mogelijkheid, rust om sport in te plannen, ervaren sportvaardigheid, beschikbare tijd, toegang tot informatie, ervaren acceptatie en een sportieve sociale omgeving. Tabel 5.1 bevat voor iedere voorwaarde één positief geformuleerde stelling. Een antwoord 'oneens' of 'helemaal oneens' wordt in de analyses beschouwd als een ervaren belemmering. De acht stellingen vormen geen volledig gevalideerde schaal en vertegenwoordigen theoretisch niet allemaal hetzelfde type voorwaarde. De financiële stelling gaat over de mogelijkheid om deel te nemen aan het sportaanbod dat het best bij de eigen wensen past. Het sociale item meet vooral of belangrijke anderen regelmatig sporten en zegt daarmee meer over sportsocialisatie dan over directe sociale steun. Onderzoek van het Mulier Instituut (Van den Dool et al, 2023) laat zien dat sportsocialisatie via ouders, partners, school en vrienden sterk samenhangt met sportdeelname. De som van de stellingen wordt uitsluitend gebruikt om de stapeling van verschillende ervaren belemmeringen te beschrijven.

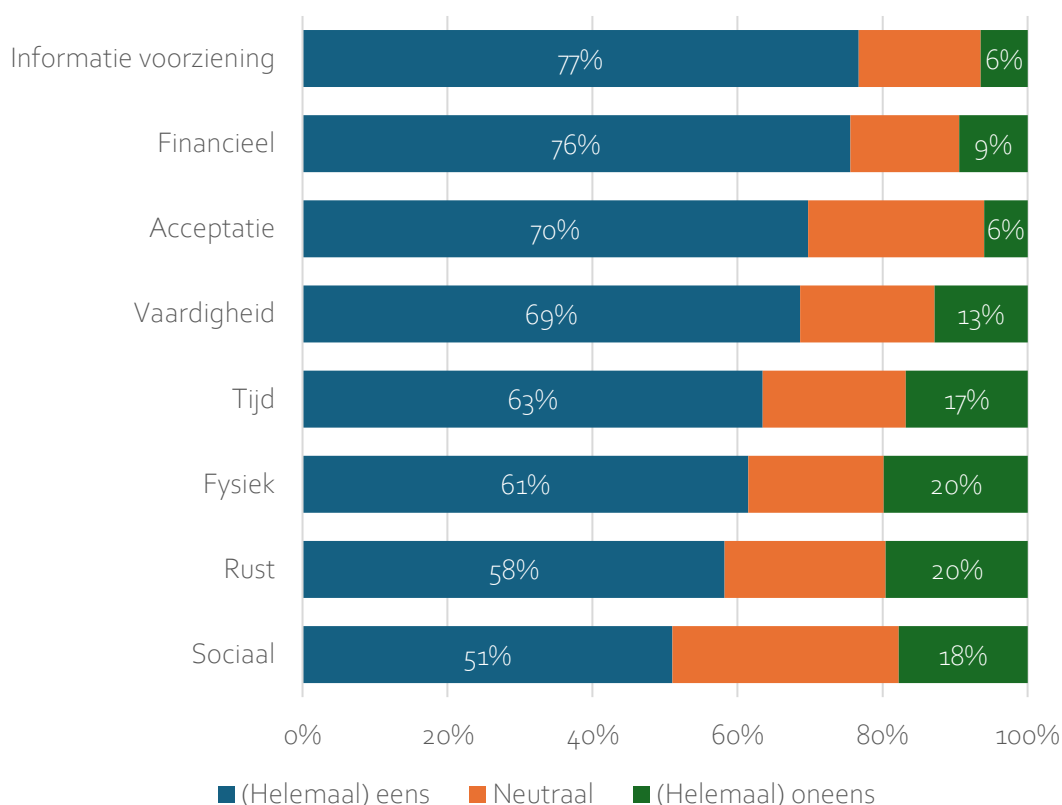
Tabel 5.1. Onderzochte voorwaarden voor sportdeelname en de bijbehorende stellingen

Voorwaarde	Stelling
Financiële ruimte	Ik kan het me financieel veroorloven om deel te nemen aan het sportaanbod dat het best bij mijn wensen past.
Fysieke fitheid	Ik voel me fysiek fit genoeg om de sport te doen die ik zou willen doen.
Mentale en planmatige ruimte (rust)	Ik heb de rust om sporten in mijn leven in te plannen.
Ervaren sportvaardigheid	Ik beschouw mezelf als vaardig genoeg om met plezier te kunnen sporten.
Beschikbare tijd	Ik heb voldoende tijd om te gaan sporten
Informatie- voorziening	Ik weet goed hoe ik informatie kan vinden als ik een (nieuwe) sport wil proberen.
Zich geaccepteerd voelen	Ik voel me geaccepteerd op de meeste sportplekken in de buurt.
Sportieve sociale omgeving	De meeste mensen die belangrijk voor mij zijn (bijv. familie, vrienden, collega's) doen regelmatig aan sport.

5.2. Voorwaarden om te kunnen sporten

Figuur 5.1 laat zien dat respondenten het vaakst eens zijn met de stellingen over het kunnen vinden van informatie en over voldoende financiële ruimte: respectievelijk 77 en 76 procent. Een expliciete belemmering wordt het vaakst gerapporteerd bij fysieke fitheid en rust om sport in te plannen, beide door ongeveer een vijfde. Ook de sportieve sociale omgeving en beschikbare tijd vormen relatief vaak een belemmering. Bij de sociale omgeving kiest bovendien bijna een derde de neutrale categorie. Dit item meet niet rechtstreeks of iemand steun ontvangt om te sporten, maar of belangrijke anderen zelf regelmatig sporten. De uitkomst moet daarom vooral als indicatie van sportsocialisatie worden gelezen.

Figuur 5.1. Antwoorden op stellingen over voorwaarden om te kunnen sporten (n=2.059)

Gemiddeld rapporteren respondenten 1,03 van de acht onderzochte belemmeringen (Tabel 5.2). Iets meer dan de helft rapporteert geen enkele belemmering en bijna een vijfde precies één. Tegelijk ervaart ruim een kwart twee of meer belemmeringen. Het gemiddelde alleen verhuut daarmee dat een kleinere groep met een duidelijke stapeling van belemmeringen te maken heeft. Aanvullende analyses (niet in de tabel) laten zien dat mannen gemiddeld iets minder belemmeringen ervaren dan vrouwen (0,98 om 1,08). De groep tussen 55 en 64 jaar ervaart gemiddeld de minste belemmeringen (0,83) en de groep tussen 35 en 44 jaar de meeste (1,17). De meeste respondenten ervaren weinig dus belemmeringen: een aanzienlijk deel noemt er geen enkele en het gemiddelde ligt vrij laag. Tegelijk is er een groep die meerdere drempels tegelijk ervaart. Juist die stapeling — meerdere ontbrekende reële mogelijkheden om te sporten bij dezelfde persoon — maakt sportdeelname voor sommige groepen extra moeilijk (zie ook paragraaf 5.3).

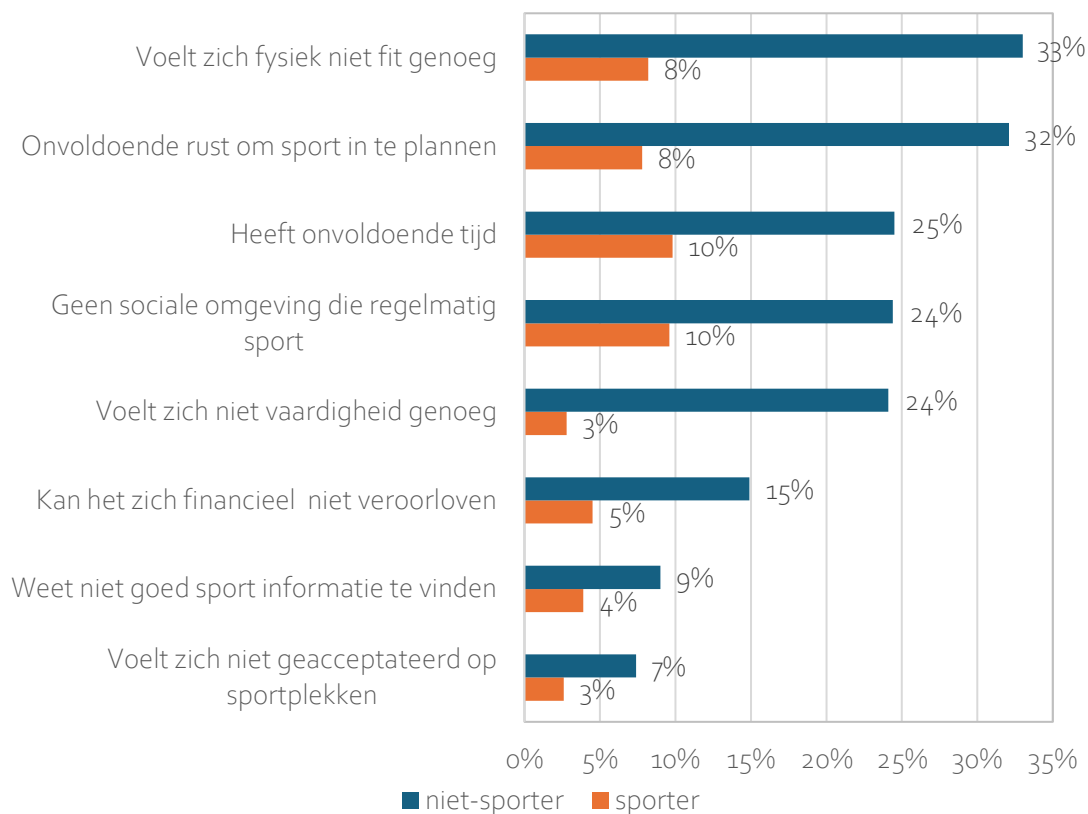
Huidige sporters rapporteren op vrijwel alle onderzochte voorwaarden minder belemmeringen dan niet-sporters (zie Figuur 5.2). De grootste verschillen betreffen fysieke fitheid, rust, beschikbare tijd en een sportieve sociale omgeving. Zo rapporteert ongeveer een derde van de niet-sporters onvoldoende rust en een vergelijkbaar aandeel onvoldoende fysieke fitheid, tegenover minder dan een tiende van de sporters.

Tabel 5.2. Verdeling van het aantal ervaren belemmeringen (n=2.059)

Aantal ervaren belemmeringen	Aandeel respondenten
0	52.9%
1	18.5%
2	13.6%
3	8.4%
4	3.8%
5	1.2%
6	0.7%
7	0.3%
8	0.6%
Gemiddelde	1.03

Ook in het totale aantal belemmeringen is het verschil groot (Tabel 5.3). Van de sporters rapporteert 70 procent geen enkele belemmering, tegenover 32 procent van de niet-sporters. Het gemiddelde bedraagt respectievelijk 0,49 en 1,69. Deze samenhang kan in twee richtingen lopen. Belemmeringen kunnen deelname bemoeilijken, maar huidige sportdeelname kan ook samenhangen met meer ervaren vaardigheid, een sportievere sociale omgeving of een positiever oordeel over de eigen mogelijkheden. Op basis van dit onderzoek kan de richting niet worden vastgesteld.

Figuur 5.2. Aandeel sporters en niet-sporters dat per voorwaarde een belemmering ervaart (n=2.059)

Tabel 5.3. Verdeling van het aantal ervaringen belemmeringen waaraan een gebrek wordt ervaren onder sporters en niet-sporters (n=2.059)

Aantal ervaren belemmeringen	Sporters	Niet-sporters
0	70.4%	31.8%
1	17.8%	19.2%
2	7.4%	21.1%
3	2.7%	15.4%
4	1.2%	6.9%
5	0.1%	2.5%
6	0.3%	1.3%
7	0.1%	0.6%
8	0.1%	1.2%
Gemiddelde	0.49	1.69

Tabel 5.4 laat zien dat niet-sporters zonder enige startintentie gemiddeld de meeste belemmeringen rapporteren. Zij rapporteren ook het vaakst onvoldoende financiële ruimte. De drie andere groepen liggen dicht bij elkaar. Het patroon vormt geen eenvoudige oplopende schaal: de groep die het antwoord nog niet weet, rapporteert gemiddeld minder belemmeringen dan de groep met een concreet voornemen. De belangrijkste tegenstelling ligt daarom tussen niet-sporters zonder startintentie en de overige niet-sporters. Ook onder respondenten die serieus van plan zijn binnen drie maanden te beginnen, ervaart 11 procent onvoldoende financiële ruimte. Financiële belemmeringen betreffen daarmee een minderheid binnen iedere intentiegroep, maar verdwijnen niet bij mensen met een concreet sportvoornemen.

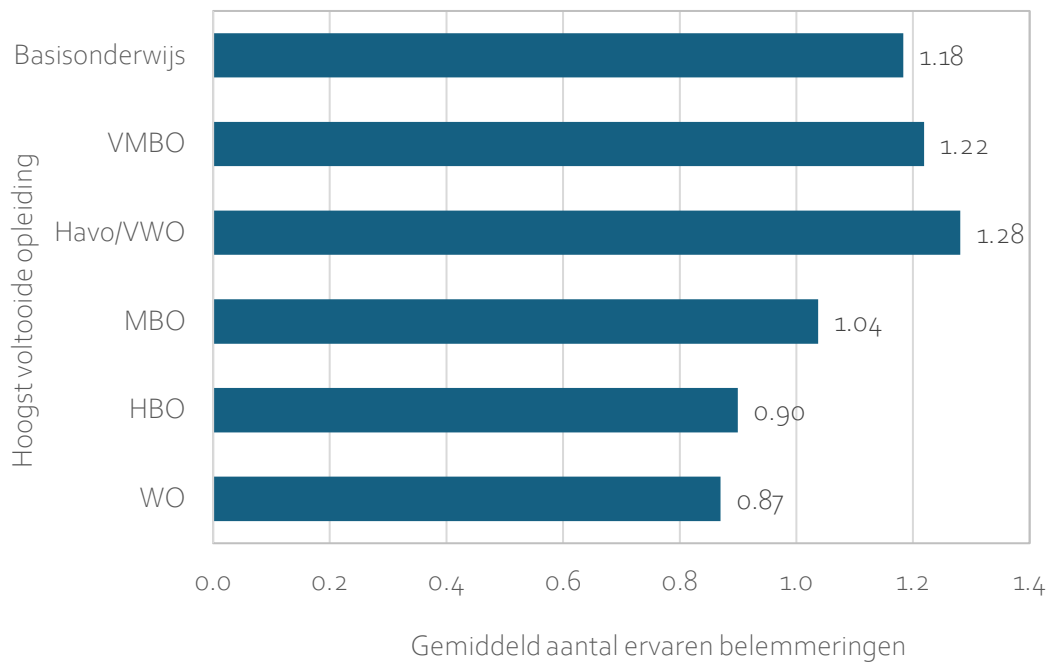
Tabel 5.4. Gemiddeld aantal ervaren belemmeringen en aandeel met onvoldoende financiële ruimte, naar sportintentie onder niet-sporters (n=925)

Intentie sporten	Gem. aantal ervaren belemmeringen	Aandeel dat financiële belemmering ervaart
Ik ben niet van plan om te gaan sporten	1.96	17%
Ik denk er wel eens over na om te gaan sporten	1.58	14%
Ik ben serieus van plan om binnen nu en 3 maanden	1.28	11%
Ik weet het niet	1.18	11%
Alle niet-sporters	1.69	15%

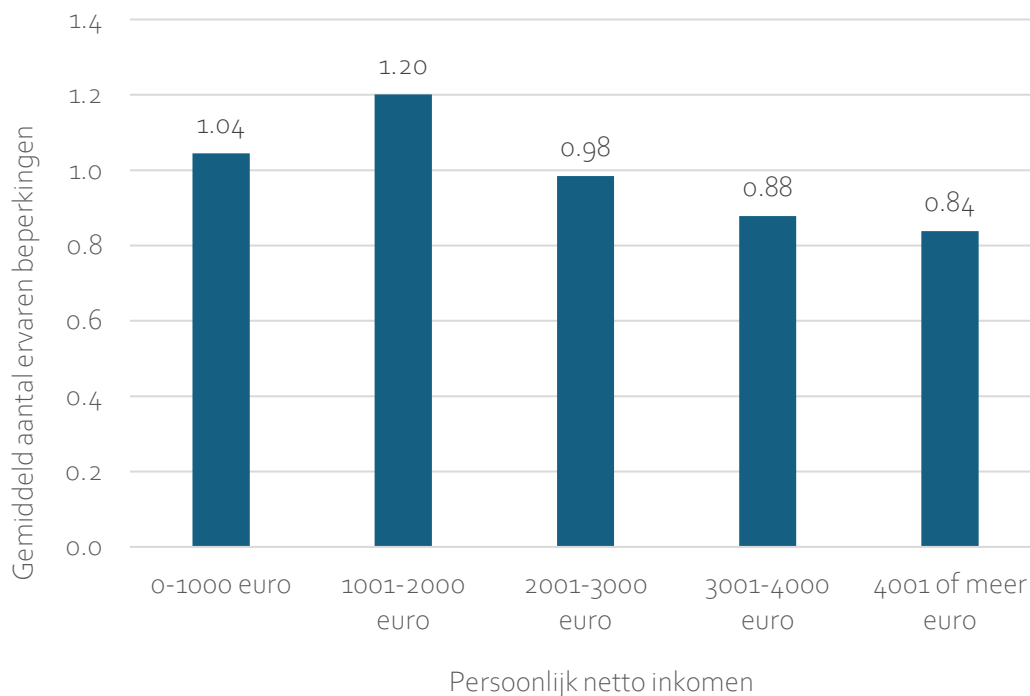
Het aantal ervaren belemmeringen verschilt naar sociaaleconomische positie, maar niet volgens een volledig stapsgewijs patroon. Respondenten met een hbo- of wo-opleiding rapporteren gemiddeld minder belemmeringen dan de overige opleidingsgroepen (Figuur 5.3). De hoogste waarde wordt echter gevonden bij havo/vwo en niet bij basisonderwijs. Ook naar inkomen (Figuur 5.4) is het patroon niet lineair: de groep met €1.000 tot €2.000 per maand rapporteert gemiddeld meer belemmeringen dan de laagste inkomensgroep. Het duidelijkste contrast is zichtbaar naar armoedestatus

(Figuur 5.5). Respondenten uit een huishouden onder de armoedegrens rapporteren gemiddeld 1,42 belemmeringen, tegenover 0,97 boven de armoedegrens. Dit wijst op een grotere stapeling binnen de financieel kwetsbare groep, maar zegt niet welke afzonderlijke belemmering het verschil veroorzaakt.

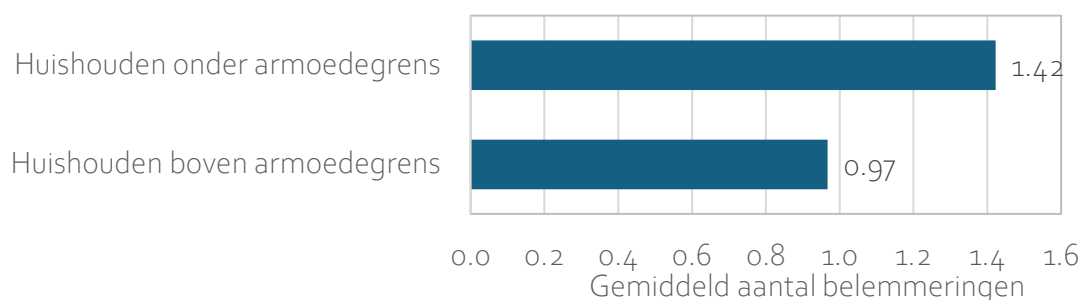
Figuur 5.3. Gemiddeld aantal ervaren belemmeringen naar opleidingsniveau (n=2.059)

Figuur 5.4. Gemiddeld aantal ervaren belemmeringen naar inkomensniveau (n=1944)

Figuur 5.5. Gemiddeld aantal ervaren belemmeringen naar armoedestatus van het huishouden

Sociaaleconomische verschillen ervaren belemmeringen in samenhang bekeken

De voorgaande analyses in deze paragraaf laten duidelijke verschillen in belemmeringen zien naar opleiding, inkomen en armoedestatus. Om na te gaan of deze verschillen ook zichtbaar blijven wanneer rekening wordt gehouden met verschillen in geslacht, leeftijd en opleiding, zijn aanvullende regressieanalyses uitgevoerd (zie de bijlage). Daarbij is afzonderlijk gekeken naar het ervaren van onvoldoende financiële ruimte voor passend sportaanbod en naar het totale aantal ervaren belemmeringen.

Voorar armoedestatus blijkt sterk samen te hangen met financiële ruimte. Respondenten uit een huishouden onder de armoedegrens hebben, rekening houdend met geslacht, leeftijd en opleiding, een ruim drie keer zo grote kans hebben om onvoldoende financiële ruimte voor passend sportaanbod te ervaren als respondenten boven de armoedegrens (Odds Ratio van 3,22). De verschillen naar persoonlijk inkomen wijzen in dezelfde richting (hoe hoger het inkomen, des te lager de odds), maar verlopen minder stapsgewijs. Daarnaast zijn de kansen op een financiële belemmering voor hoogopgeleiden bijna de helft lager dan die voor middelbaar opgeleiden (OR = 0,52).

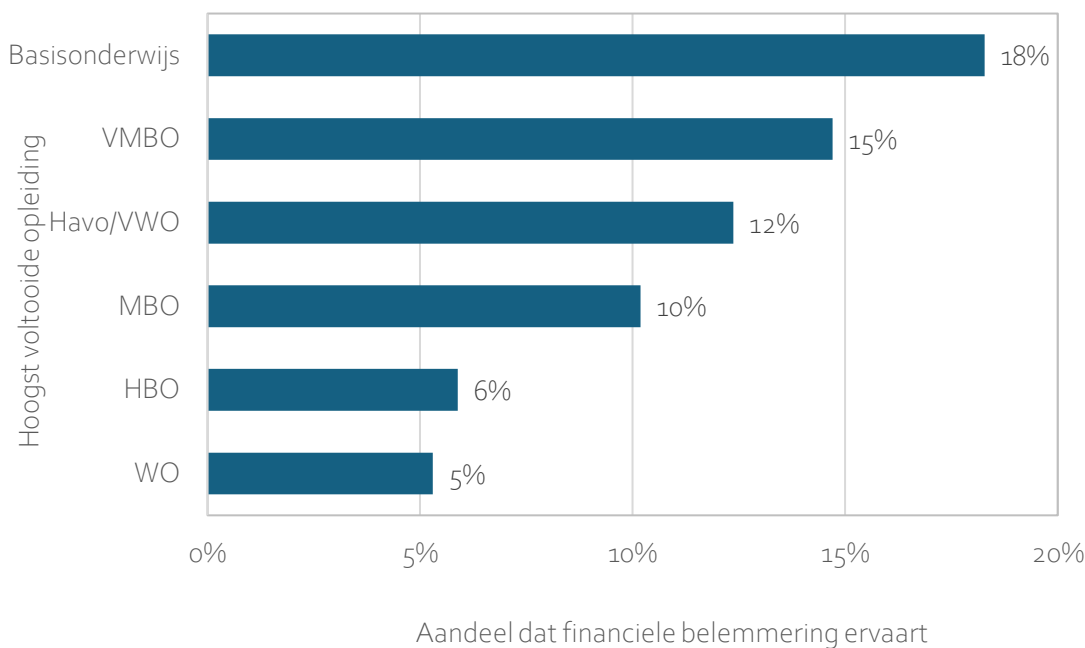
Ook bij het totale aantal ervaren belemmeringen blijft een sociaaleconomisch verschil zichtbaar als we rekening houden met achtergrondkenmerken. Respondenten uit een huishouden onder de armoedegrens rapporteren, rekening houdend met hun geslacht, leeftijd en opleiding, naar verwachting ongeveer 35 procent meer belemmeringen dan respondenten uit een huishouden boven de armoedegrens. Hoogopgeleiden rapporteren juist minder belemmeringen.

De regressies ondersteunen daarmee het beeld uit de beschrijvende analyses: financiële én bredere belemmeringen rond sportdeelname zijn sterker geconcentreerd bij sociaaleconomisch kwetsbare groepen. De analyses zijn beschrijvend en laten geen causale effecten zien.

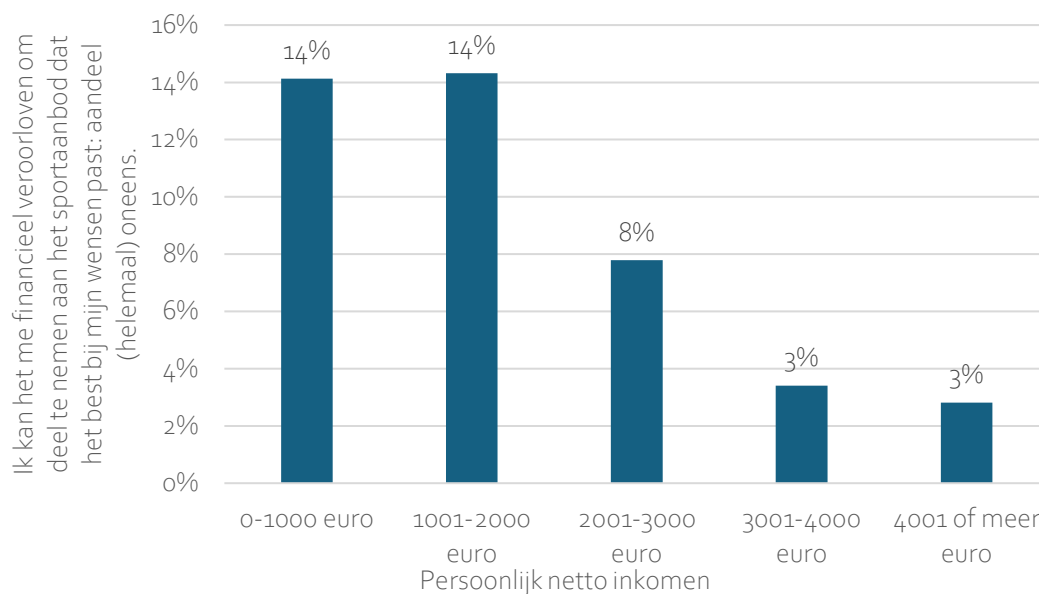
5.3. Voor wie vormt onvoldoende financiële ruimte een belemmering?

Onvoldoende financiële ruimte wordt binnen de steekproef vaker gerapporteerd in de lagere opleidingsgroepen (Figuur 5.6). Het aandeel varieert van 18 procent onder respondenten met alleen basisonderwijs en 15 procent onder vmbo-opgeleiden tot zes procent onder hbo- en vijf procent onder wo-opgeleiden. In de twee laagste inkomensgroepen (Figuur 5.7) rapporteert 14 procent onvoldoende financiële ruimte, tegenover drie procent in de twee hoogste groepen. Deze concentratie maakt lagere inkomensgroepen tot een relevante doelgroep voor vervollexperimenten met financiële ondersteuning. De uitkomsten tonen echter niet dat ondersteuning voor deze groepen daadwerkelijk effectiever is. Overigens is de financiële stelling is geformuleerd als: 'Ik kan het me financieel veroorloven om deel te nemen aan het sportaanbod dat het best bij mijn wensen past.' Een negatief antwoord betekent daarom niet noodzakelijk dat iemand geen enkele sport kan betalen, maar dat het naar eigen oordeel best passende aanbod financieel niet bereikbaar is.

Figuur 5.6. Aandeel personen dat onvoldoende financiële ruimte ervaart voor passend sportaanbod, naar opleidingsniveau (n=2.053)

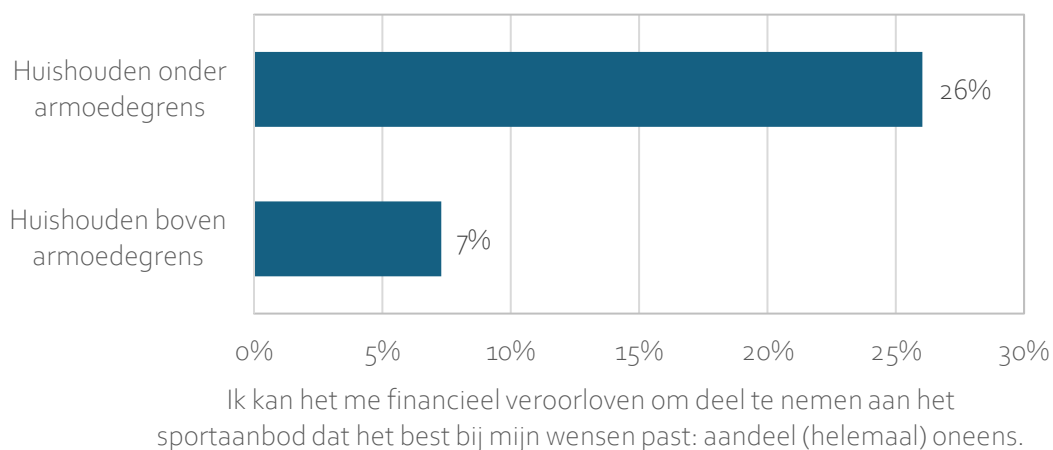

Figuur 5.7. Aandeel personen dat onvoldoende financiële ruimte ervaart voor passend sportaanbod, naar persoonlijk inkomen.

Van de respondenten uit een huishouden onder de armoedegrens ervaart 26 procent onvoldoende financiële ruimte voor deelname aan passend sportaanbod, tegenover zeven procent boven de armoedegrens (Figuur 5,8). Dit behoort tot de grootste sociaaleconomische verschillen in het rapport. Tegelijk vindt bijna driekwart van de groep onder de armoedegrens dat passend aanbod financieel wel bereikbaar is. Armoedestatus en ervaren sportbetaalbaarheid overlappen dus duidelijk, maar vallen niet volledig samen.

Figuur 5.8. Aandeel personen dat onvoldoende financiële ruimte ervaart voor passend sportaanbod, naar armoedestatus van het huishouden

5.4. Financiële en andere belemmeringen in samenhang

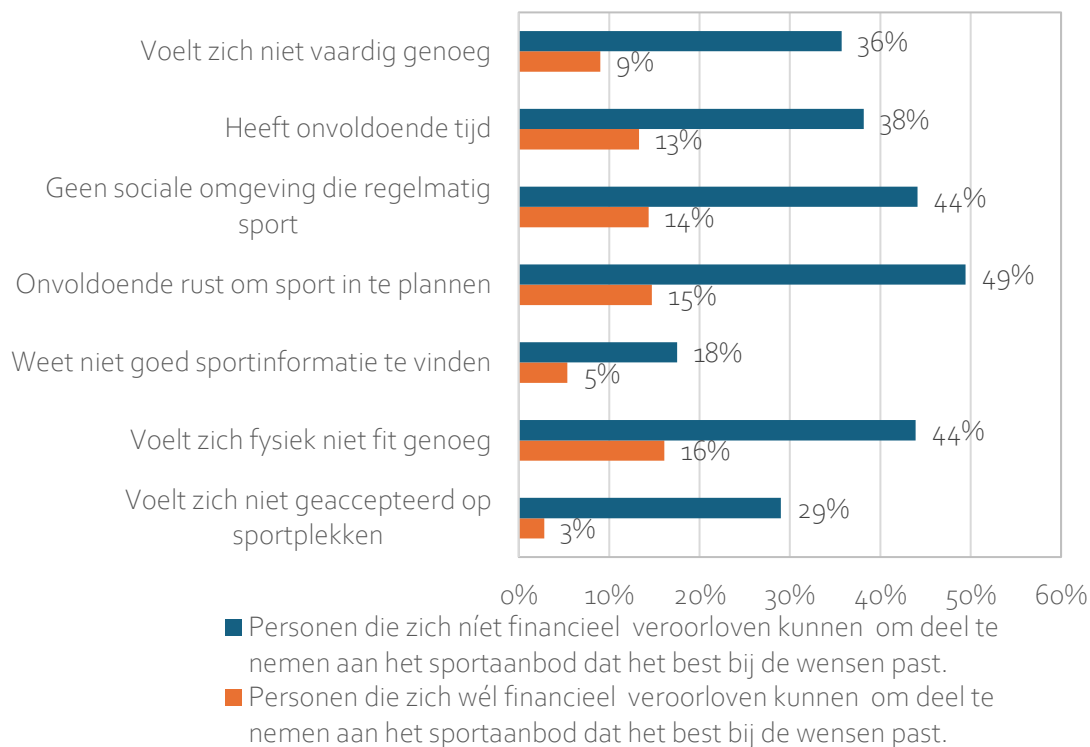
Onvoldoende financiële ruimte staat voor de meeste betrokken respondenten niet op zichzelf. Tabel 5.5 laat zien dat van de respondenten die aangeven het best passende sportaanbod niet te kunnen betalen, 89 procent ten minste één van de zeven andere belemmeringen ervaart en 60 procent zelfs twee of meer. Zij rapporteren gemiddeld 2,40 andere belemmeringen, tegenover 0,79 onder respondenten die wel voldoende financiële ruimte ervaren. In deze analyse is de financiële belemmering zelf niet meegeteld. De tabel beschrijft dus hoeveel aanvullende belemmeringen respondenten ervaren. De verschillen laten een sterke samenloop zien, maar betekenen niet dat onvoldoende financiële ruimte de andere belemmeringen veroorzaakt.

Figuur 5.9 laat zien welke aanvullende belemmeringen worden ervaren door personen met en zonder een financiële belemmering. Vooral onvoldoende rust om sport in te plannen, onvoldoende fysieke fitheid en het ontbreken van een sportieve sociale omgeving komen relatief vaak voor onder respondenten met onvoldoende financiële ruimte. Ook tijdgebrek en een lage ervaren sportvaardigheid worden in deze groep vaker genoemd. Geen enkele aanvullende belemmering domineert. De samenstelling van de belemmeringen verschilt dus tussen personen, wat erop wijst dat één uniforme ondersteuning waarschijnlijk niet voor iedereen passend is.

Tabel 5.5. Verdeling aantal aanvullende belemmeringen waaraan een gebrek wordt ervaren, naar ervaren financiële ruimte (n=2.059)

Aantal ervaren belemmeringen (excl. financieel)	Personen die geen financiële belemmering ervaart om deel te nemen aan het sportaanbod dat het best bij de wensen past. (n=1870)	Personen die zich níet financieel veroorloven kunnen om deel te nemen aan het sportaanbod dat het best bij de wensen past. (n=189)
0	58.3%	11.1%
1	19.3%	29.1%
2	12.0%	22.8%
3	7.0%	14.3%
4	2.7%	6.9%
5	0.6%	6.4%
6	0.2%	3.2%
7	0.1%	6.4%
Gemiddelde	0,79	2,40

Figuur 5.9. Aantal aanvullende belemmeringen naar ervaren financiële ruimte voor passend sportaanbod

5.5. Financiële belemmeringen onder huidige sporters

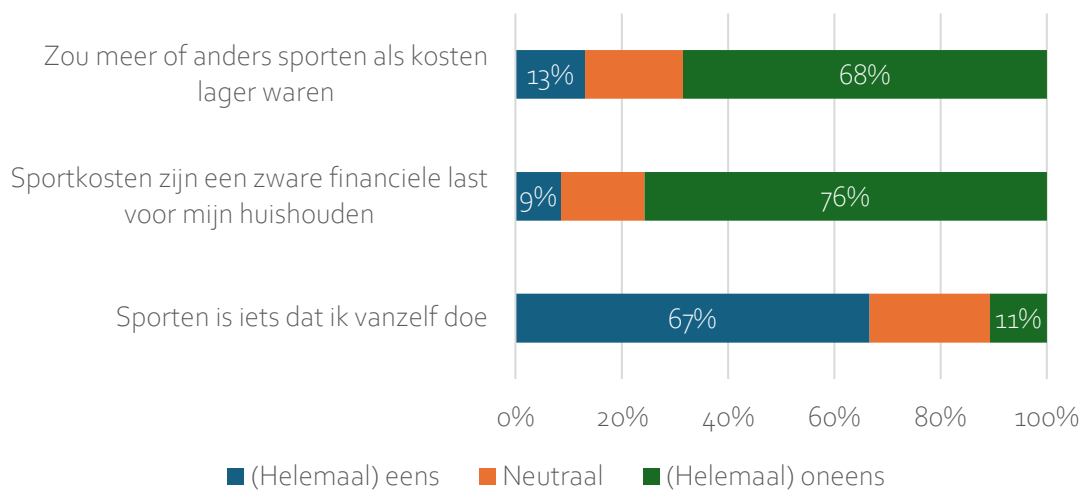
Huidige sportdeelname sluit financiële belemmeringen niet uit. Aan sporters zijn daarom de volgende drie aanvullende stellingen voorgelegd:

- Ik zou liever een andere of extra sport beoefenen, als de kosten lager waren.
- De totale kosten van sporten zijn een zware financiële last voor mijn huishouden.
- Sporten is iets dat ik vanzelfsprekend doe.

De eerste twee stellingen gaan over financiële belemmeringen ondanks deelname: de wens om bij lagere kosten een andere of extra sport te beoefenen en de ervaren financiële belasting van het huishouden. De derde stelling gaat over de mate waarin sport een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven is. Deze drie items worden afzonderlijk geanalyseerd en maken geen deel uit van het eerder berekende aantal ervaren belemmeringen.

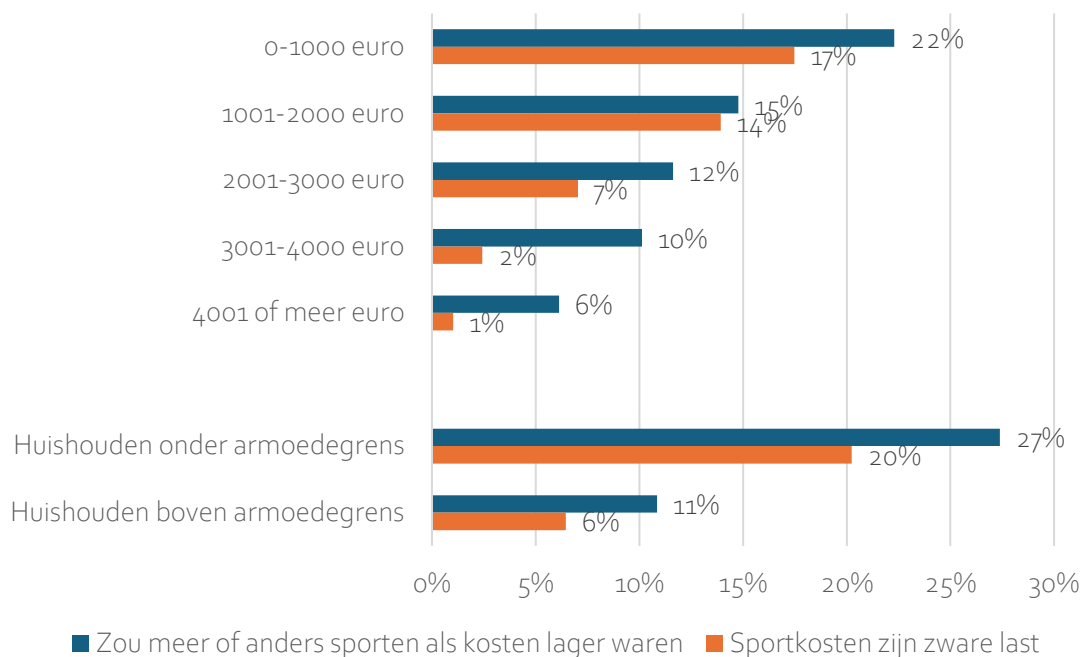
Van de huidige sporters zou 13 procent bij lagere kosten liever een andere of extra sport beoefenen (Figuur 5.10). Negen procent ervaart de totale sportkosten als een zware financiële last voor het huishouden. Tegelijk beschouwt 67 procent sporten als iets vanzelfsprekends. Sportdeelname betekent dus niet automatisch dat iemand volledig vrij is in de keuze van sport of dat de kosten gemakkelijk kunnen worden gedragen.

Figuur 5.10. Mate waarin sporters het eens of oneens zijn met stellingen in relatie tot sportdeelname (n=1.134)

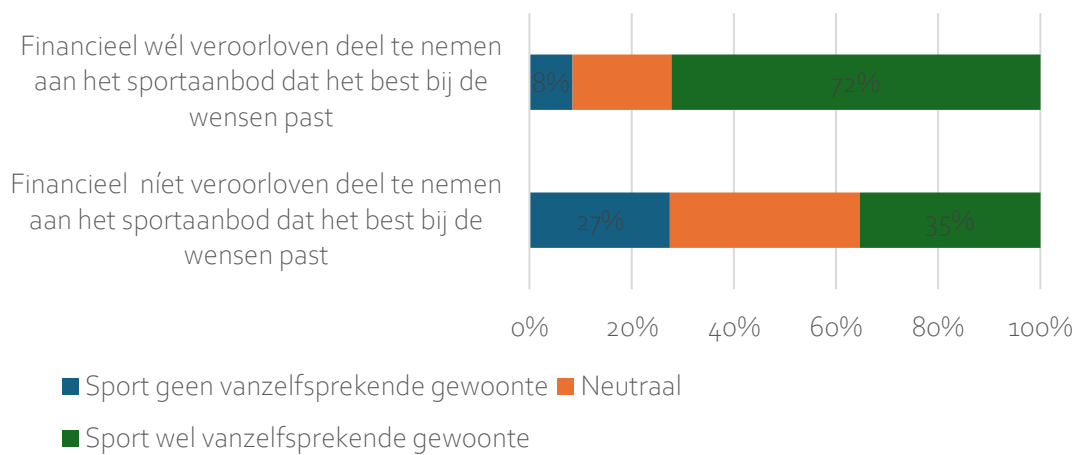
Beide financiële belemmeringen komen vaker voor bij lagere inkomens (Figuur 5.11). Onder sporters uit een huishouden onder de armoedegrens zou 27 procent bij lagere kosten meer of anders sporten en ervaart 20 procent de kosten als een zware financiële last. Boven de armoedegrens bedragen deze aandelen respectievelijk 11 en zes procent. De analyse maakt zichtbaar dat financiële druk niet alleen tot niet-deelname kan leiden, maar ook de sportkeuze van huidige sporters kan inperken.

Figuur 5.11. Aandeel sporters dat meer of anders zou sporten als de kosten lager zouden zijn en aandeel sporters dat sportkosten als een zware financiële last ervaart, naar inkomensniveau (n=1.075) en huishoudsituatie ten aanzien van armoede (n=858).

Tot slot laat Figuur 5.12 zien in welke mate respondenten het eens zijn met de stelling 'sporten is iets dat ik vanzelfsprekend doe'. Sporters met onvoldoende financiële ruimte beschouwen sport minder vaak als een vanzelfsprekend onderdeel van hun leven. Van hen onderschrijft 35 procent deze stelling, tegenover 72 procent van de sporters die voldoende financiële ruimte ervaren. Zowel de ervaren financiële ruimte als de vanzelfsprekendheid van sport kan samenhangen met eerdere sportervaringen, sociale omgeving en andere omstandigheden.

Figuur 5.12. Mate van eens met de stelling 'sporten is iets dat ik vanzelfsprekend doe', naar financiële ruimte van sporters (n=1.134)

Samenvattend ervaart een meerderheid van de respondenten weinig belemmeringen rond sportdeelname, maar deze belemmeringen zijn ongelijk verdeeld. Niet-sporters en respondenten met een lagere sociaaleconomische positie rapporteren gemiddeld meer belemmeringen. Onvoldoende financiële ruimte is sterk geconcentreerd binnen specifieke groepen en gaat bij de meeste betrokken respondenten samen met andere belemmeringen. Ook onder huidige sporters kunnen kosten de keuzemogelijkheden inperken of een zware belasting vormen. Een financiële tegemoetkoming kan voor deze groepen een noodzakelijke voorwaarde zijn, maar zal vaak niet voldoende zijn om alle belemmeringen weg te nemen. Hoofdstuk 6 beschrijft daarom eerst welke kosten sporters feitelijk rapporteren en hoeveel ruimte zij naar eigen zeggen hebben voor een prijsverhoging.

6. Sportkosten en betalingsbereidheid

Dit hoofdstuk beschrijft eerst de geschatte jaarlijkse kosten van de meest beoefende sport. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen contributie of abonnementskosten en overige kosten, zoals kleding, materialen en wedstrijden. Vervolgens wordt onderzocht welke verhoging van de huidige contributie of het abonnement betalende sporters naar eigen zeggen maximaal zouden accepteren voordat zij bij hun huidige aanbieder stoppen. Dit tweede onderdeel is hypothetisch en vormt geen meting van feitelijke prijselasticiteit of daadwerkelijk stopgedrag.

6.1. Kosten van sporten

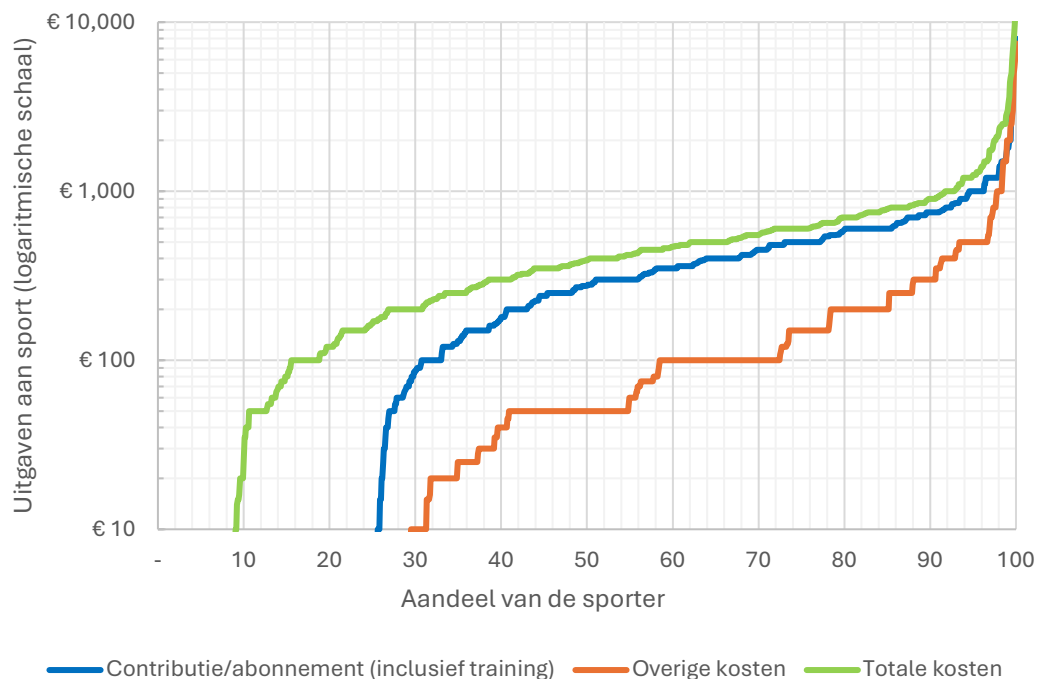
De kosten van de meest beoefende sport verschillen sterk naar het type locatie (Tabel 6.1). De mediane totale jaaruitgaven zijn het hoogst bij commerciële sportaanbieders, met € 532, gevolgd door sportverenigingen met € 400. Voor sporten in de openbare ruimte bedraagt de mediaan € 150 en voor overige locaties € 200. Ook de samenstelling van de kosten verschilt. Bij commerciële aanbieders en verenigingen bestaat het grootste deel doorgaans uit contributie- of abonnementskosten. Bij sport in de openbare ruimte betaalt bijna driekwart geen contributie, maar bedragen de mediane overige kosten € 100. Voor twee derde van deze sporters zijn de overige kosten hoger dan de contributie. De bedragen zijn door respondenten geschat en hebben uitsluitend betrekking op hun meest beoefende sport. Eventuele uitgaven aan andere sporten, reiskosten en consumpties zijn niet meegenomen

Tabel 6.1. Verdeling van de contributie, overige kosten en totale kosten van sporters, naar sportlocatie

	In openbare ruimte (n=264)	Bij een sportvereniging (n=280)	Commerciële sportaanbieder (n=416)	Ergens anders (n=170)	Alle sporters (n=1.139)
Contributie					
1e kwartiel (25%)	€ 0	€ 150	€ 304	€ 0	€ 1
Mediaan	€ 0	€ 262	€ 480	€ 100	€ 276
3e kwartiel (75%)	€ 6	€ 447	€ 650	€ 400	€ 500
Overige kosten					
1e kwartiel (25%)	€ 50	€ 20	€ 0	€ 0	€ 0
Mediaan	€ 100	€ 72	€ 50	€ 5	€ 50
3e kwartiel (75%)	€ 250	€ 200	€ 100	€ 80	€ 150
Totaal					
1e kwartiel (25%)	€ 50	€ 224	€ 372	€ 5	€ 165
Mediaan	€ 150	€ 400	€ 532	€ 200	€ 390
3e kwartiel (75%)	€ 350	€ 600	€ 750	€ 460	€ 600
Aandeel contributie = 0	74.2%	3.2%	1.2%	41.3%	24.9%
Aandeel overige kosten > contributie	66.7%	16.4%	2.4%	20.7%	23.6%

Onderstaande figuur 6.1 toont op logaritmische schaal de verdeling van contributie/abonnement, overige kosten en totale kosten. De verticale as is logaritmisch weergegeven, zodat zowel lagere als zeer hoge bedragen zichtbaar blijven. Bedragen van nul euro kunnen op deze schaal niet worden weergegeven. Respondenten zijn voor iedere kostensoort afzonderlijk van laag naar hoog gerangschikt (de drie lijnen vertegenwoordigen op eenzelfde positie op de horizontale as dus niet dezelfde respondent). De middelste helft van de sporters rapporteert totale jaarlijkse kosten tussen ongeveer € 165 en € 600, met een mediaan van € 390. Tegelijk loopt de bovenkant van de verdeling op tot enkele duizenden euro's. De figuur maakt daarmee zichtbaar dat één gemiddeld kostenbedrag de grote verschillen tussen sporten en sporters onvoldoende weergeeft.

Figuur 6.1 Uitgaven van sporters aan hun sport in de afgelopen 12 maanden (n=1.139)

In Tabel 6.2 zijn verschillende kengetallen over de spreiding van de betaalbaarheid zichtbaar. Sporters die de kosten als een zware financiële last ervaren, rapporteren niet noodzakelijk veel hogere mediane uitgaven. De mediane totale kosten bedragen € 400 in deze groep en € 390 onder andere sporters. Het derde kwartiel ligt wel hoger, op € 800 tegenover € 600. Daarnaast komt een contributie van nul euro minder vaak voor onder sporters die financiële druk ervaren. De relatief kleine verschillen in de mediaan onderstrepen dat financiële belasting niet alleen wordt bepaald door de hoogte van de kosten. Ook het huishoudinkomen, andere uitgaven en de beschikbare financiële ruimte zijn van belang. Een vergelijkbaar bedrag kan daardoor voor het ene huishouden eenvoudig te dragen zijn en voor het andere een zware last vormen.

Tabel 6. 2. Verdeling van de contributie, overige kosten en totale kosten van sporters, naar al dan niet ervaren financiële last (eens / oneens met stelling 'De totale kosten van sporten zijn een zware financiële last voor mijn huishouden.')

	Wel financiële last (n=96)	Geen financiële last (n=1.038)
Contributie		
1e kwartiel (25%)	€ 100	€ 0
Mediaan	€ 300	€ 275
3e kwartiel (75%)	€ 720	€ 500
Overige kosten		
1e kwartiel (25%)	€ 0	€ 0
Mediaan	€ 50	€ 50
3e kwartiel (75%)	€ 150	€ 150
Totaal		
1e kwartiel (25%)	€ 200	€ 165
Mediaan	€ 400	€ 390
3e kwartiel (75%)	€ 800	€ 600
Aandeel contributie = 0	15.6%	25.8%
Aandeel overige kosten > contributie	15.6%	24.3%

6.2. Betalingsbereidheid

Analoog aan eerder onderzoek (zie De Boer, 2026) is er aan sporters met contributie- of abonnementskosten gevraagd welke prijsverhoging zij maximaal zouden accepteren voordat zij bij hun huidige sportaanbieder stoppen. Elf procent geeft aan geen enkele verhoging te accepteren. Ruim de helft kiest 'maximaal 10 procent' en ongeveer een vijfde 'maximaal 20 procent'. In totaal zegt 38 procent een verhoging van meer dan tien procent te accepteren en 18 procent een verhoging van meer dan 20 procent.

Deze antwoorden moeten terughoudend worden geïnterpreteerd. 'Maximaal 10 procent' betekent niet noodzakelijk dat een verhoging van precies tien procent voor iedereen in die categorie acceptabel is. Ook betekent stoppen bij de huidige aanbieder niet automatisch dat iemand volledig stopt met sporten; overstappen naar goedkoper aanbod blijft mogelijk. De uitkomsten beschrijven uitsluitend de gerapporteerde bovengrens in een hypothetische situatie en vormen geen schatting van feitelijk gedrag of prijselasticiteit. De Nederlandse Sportraad (2020) concludeerde eerder dat over prijselasticiteit en de relatie tussen daadwerkelijke prijzen en sportdeelname nog relatief weinig bekend is. Dat ondersteunt een terughoudende positionering van dit onderdeel.

Tabel 6.3 Maximale acceptatie van prijsverhogingen (alleen sporters met contributie- of abonnementskosten; n=854)

Categorie	Aandeel respondent
Niet bereid om meer te betalen (0%)	11.2%
Maximaal 10%	50.5%
Maximaal 20%	19.7%
Maximaal 30%	8.3%
Maximaal 40%	1.1%
Maximaal 50%	5.6%
Maximaal 75%	0.9%
Maximaal 100%	1.2%
Meer dan 100%	1.4%

Sporters uit een huishouden onder de armoedegrens rapporteren gemiddeld minder ruimte voor een verhoging. Achttien procent accepteert naar eigen zeggen geen enkele verhoging en 61 procent maximaal tien procent. Boven de armoedegrens bedragen deze aandelen 11 en 49 procent. Door de relatief kleine groep onder de armoedegrens en het hypothetische karakter van de vraag zijn de uitkomsten indicatief.

Tabel 6.4 Betalingsbereidheid hogere contributie, naar situatie huishouden (n=641)

	Onder armoedegrens	Boven armoedegrens
Ik ben niet bereid om meer te betalen (0% verhoging)	18%	11%
Een verhoging van maximaal 10%	61%	49%
Een verhoging van maximaal 20%	7%	21%
Meer dan 20%	15%	19%

Zowel de hoogte als de samenstelling van sportkosten variëren sterk naar het type aanbod. Bij commerciële aanbieders en verenigingen domineren doorgaans contributie- en abonnementskosten; bij sport in de openbare ruimte spelen overige uitgaven relatief vaker een rol. De ervaren financiële belasting wordt niet uitsluitend door het absolute bedrag bepaald. Betalende sporters rapporteren bovendien overwegend beperkte ruimte voor een prijsverhoging, vooral wanneer zij uit een huishouden onder de armoedegrens komen. Omdat deze antwoorden hypothetisch zijn, vormen zij vooral een uitgangspunt voor vervolgonderzoek. Hoofdstuk 7 verlegt de aandacht van prijsverhogingen naar financiële instrumenten die respondenten naar eigen zeggen kunnen stimuleren om te beginnen of meer te sporten.

7. Financiële instrumenten

Naast de prijs van het aanbod zelf kunnen financiële prikkels en regelingen drempels verlagen. Dit hoofdstuk beschrijft welke financiële instrumenten respondenten naar eigen zeggen zouden kunnen stimuleren om te beginnen met sporten of meer te gaan sporten. Respondenten konden meerdere opties selecteren. De percentages geven daarom de gerapporteerde aantrekkelijkheid van ieder instrument weer en vormen geen rangorde of bewijs van effectiviteit. Ook verschilt de betekenis van 'meer sporten' tussen huidige sporters en niet-sporters (waarvoor het betekent dat ze *gaan* sporten).

Tabel 7.1 laat zien in welke mate verschillende financiële instrumenten kansrijk worden gevonden door de respondenten om (meer) te gaan sporten. Korting op de zorgverzekering en korting op contributie of abonnement worden beide door 32 procent genoemd. Belastingvoordeel volgt met 22 procent. Uit de vraagstelling kan niet worden afgeleid of de voorkeur samenhangt met de eenvoud, bekendheid of directe zichtbaarheid van het instrument. Dat een vijfde aangeeft dat geen prikkel helpt, laat zien dat voor een deel van de bevolking de doorslaggevende drempel om (meer) te gaan sporten niet financieel is, wat in lijn is met de bevindingen uit hoofdstukken 4 en 5.

Tabel 7.1 Bij welke van onderstaande opties is de kans het grootst dat u (meer) gaat sporten? Maximaal 3 antwoorden mogelijk (n=2.057)

Instrument	Aandeel
Korting op de zorgverzekering	32%
Korting bij de sportaanbieder	32%
Belastingvoordeel	22%
Een sportbudget of voucher	19%
Vergoeding van de werkgever	15%
Beloning voor sportgedrag	15%
Korting op sportbenodigdheden, zoals materiaal en kleding	12%
Weet ik niet	18%
Een financiële stimulans zal niet helpen	20%

Huidige sporters selecteren de meeste instrumenten vaker dan niet-sporters (Tabel 7.2). Daarnaast geeft 30 procent van de niet-sporters aan dat een financiële prikkel niet zal helpen en kiest 25 procent 'weet ik niet', tegenover respectievelijk 11 en 13 procent onder sporters. Dit verschil toont niet aan dat prikkels bij sporters effectiever zijn. Voor sporters ging de vraag over *méer* sporten, terwijl voor niet-sporters eerst een overstap naar sportdeelname nodig is. De uitkomst laat vooral zien dat financiële maatregelen voor een groot deel van de niet-sporters niet vanzelfsprekend aansluiten bij de eigen verwachting of behoeften. De laatste twee kolommen gaan uitsluitend over respondenten die 'een financiële stimulans zal niet helpen' en niet 'weet ik niet' niet hebben geselecteerd. Van deze ontvankelijke groep ziet ongeveer de helft korting op de zorgverzekering of bij de sportaanbieder als een stimulans om (meer) te gaan sporten.

Tabel 7.2 Bij welke van onderstaande opties is de kans het grootst dat u (meer) gaat sporten? Maximaal 3 antwoorden mogelijk (n=2057)

	Alle respondenten		Exclusief 'financiële stimulans zal niet helpen' en 'weet niet'	
	Niet-sporters (n=925)	Sporters (n=1.132)	Niet-sporters (n=410)	Sporters (n=867)
Korting op de zorgverzekering	24%	39%	49%	50%
Korting bij de sportaanbieder	21%	40%	45%	52%
Een sportbudget of voucher	15%	23%	32%	29%
Belastingvoordeel	14%	28%	30%	36%
Beloning voor sportgedrag	12%	17%	25%	22%
Vergoeding van de werkgever	10%	20%	22%	26%
Korting op sportbenodigdheden	8%	15%	17%	19%
Weet ik niet	25%	13%	n.v.t.	n.v.t.
Een financiële stimulans zal niet helpen	30%	11%	n.v.t.	n.v.t.

De voorkeur voor financiële instrumenten verschilt per inkomensgroep, maar niet volgens één eenduidig patroon, zo laat Tabel 7.3 zien. Onder niet-sporters in de laagste inkomensgroep wordt een sportbudget of voucher relatief vaak genoemd. Korting op de zorgverzekering ligt in vrijwel alle inkomensgroepen rond een kwart. Het aandeel dat verwacht dat een financiële stimulans niet zal helpen, is het laagst in de laagste inkomensgroep en hoger in de overige groepen. Onder huidige sporters wordt contributiekorting in vrijwel alle inkomensgroepen relatief vaak gekozen (Tabel 7.4). Een vergoeding van de werkgever komt vaker voor in de hogere-inkomensgroepen, maar dit kan mede samenhangen met verschillen in arbeidsmarktpositie. De tabel meet niet of respondenten daadwerkelijk toegang hebben tot de genoemde instrumenten.

Tabel 7.3 Interesse in financiële prikkels naar persoonlijk maandinkomen, niet-sporters. Maximaal 3 antwoorden mogelijk (n=923).

	0-1000 euro	1001-2000 euro	2001-3000 euro	3001-4000 euro	4001 euro of meer
Korting op de zorgverzekering	25%	21%	26%	25%	24%
Korting bij de sportaanbieder	19%	19%	27%	17%	22%
Een sportbudget of voucher	22%	12%	14%	16%	12%
Belastingvoordeel	13%	11%	16%	17%	18%
Vergoeding van de werkgever	6%	8%	12%	16%	11%
Beloning voor sportgedrag	16%	10%	10%	14%	12%
Korting sportbenodigdheden	10%	7%	10%	3%	13%
Weet ik niet	32%	30%	21%	17%	24%
Een financiële stimulans zal niet helpen	19%	32%	31%	33%	34%

Tabel 7.4 Interesse in financiële prikkels naar persoonlijk maandinkomen, sporters. Maximaal 3 antwoorden mogelijk (n=1.129)

	0-1000 euro	1001-2000 euro	2001-3000 euro	3001-4000 euro	4001 euro of meer
Korting zorgverzekering	36%	37%	40%	41%	40%
Korting sportaanbieder	39%	38%	46%	39%	32%
Sportbudget of voucher	30%	18%	23%	25%	18%
Belastingvoordeel	28%	25%	25%	32%	31%
Beloning voor sportgedrag	21%	10%	20%	15%	20%
Vergoeding werkgever	12%	13%	21%	27%	25%
Korting sportbenodigdheden	20%	15%	14%	13%	15%
Weet ik niet	14%	17%	10%	9%	15%
Een financiële stimulans zal niet helpen	7%	12%	10%	13%	12%

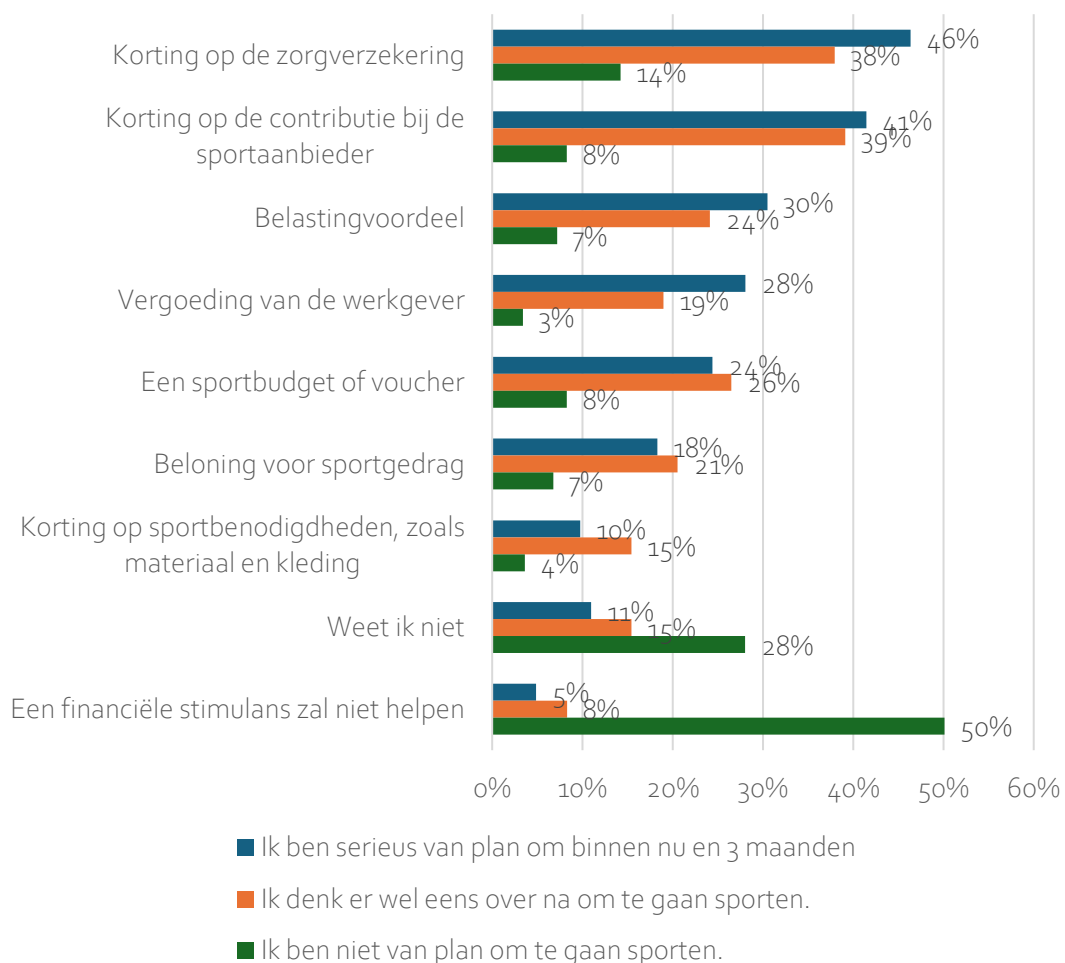
Uit Tabel 7.5 blijkt dat bij niet-sporters uit een huishouden onder de armoedegrens 'weet ik niet' en 'een financiële stimulans zal niet helpen' de meest gekozen antwoorden zijn, met respectievelijk 34 en 30 procent. Van de concrete instrumenten wordt een sportbudget of voucher het vaakst genoemd, namelijk door 18 procent. Korting op de aanbieder en op de zorgverzekering worden beide door 16 procent genoemd. Door het beperkte aantal respondenten onder de armoedegrens (n=96) moeten kleine verschillen voorzichtig worden geïnterpreteerd. Het relatief hoge aandeel 'weet ik niet' kan wijzen op onzekerheid over wat passend is, maar het onderzoek stelt niet vast of dit wordt veroorzaakt door onbekendheid met bestaande instrumenten. Eerder onderzoek laat wel zien dat informatie over lokale sportregelingen vaak lastig te vinden of te begrijpen is en dat voorwaarden en aanvraagroutes tussen gemeenten sterk verschillen (Stuij et al., 2024).

Tabel 7.5 Interesse in financiële prikkels naar armoedestatus huishouden, niet-sporters. Maximaal 3 antwoorden mogelijk (n=689)

	Onder armoedegrens (n=96)	Boven armoedegrens (n=593)
Een sportbudget of voucher	18%	13%
Korting op sportaanbieder	16%	20%
Korting op de zorgverzekering	16%	23%
Belastingvoordeel	10%	13%
Beloning voor sportgedrag	9%	10%
Vergoeding van de werkgever	4%	9%
Korting op sportbenodigdheden	2%	7%
Weet ik niet	34%	23%
Een financiële stimulans zal niet helpen	30%	35%

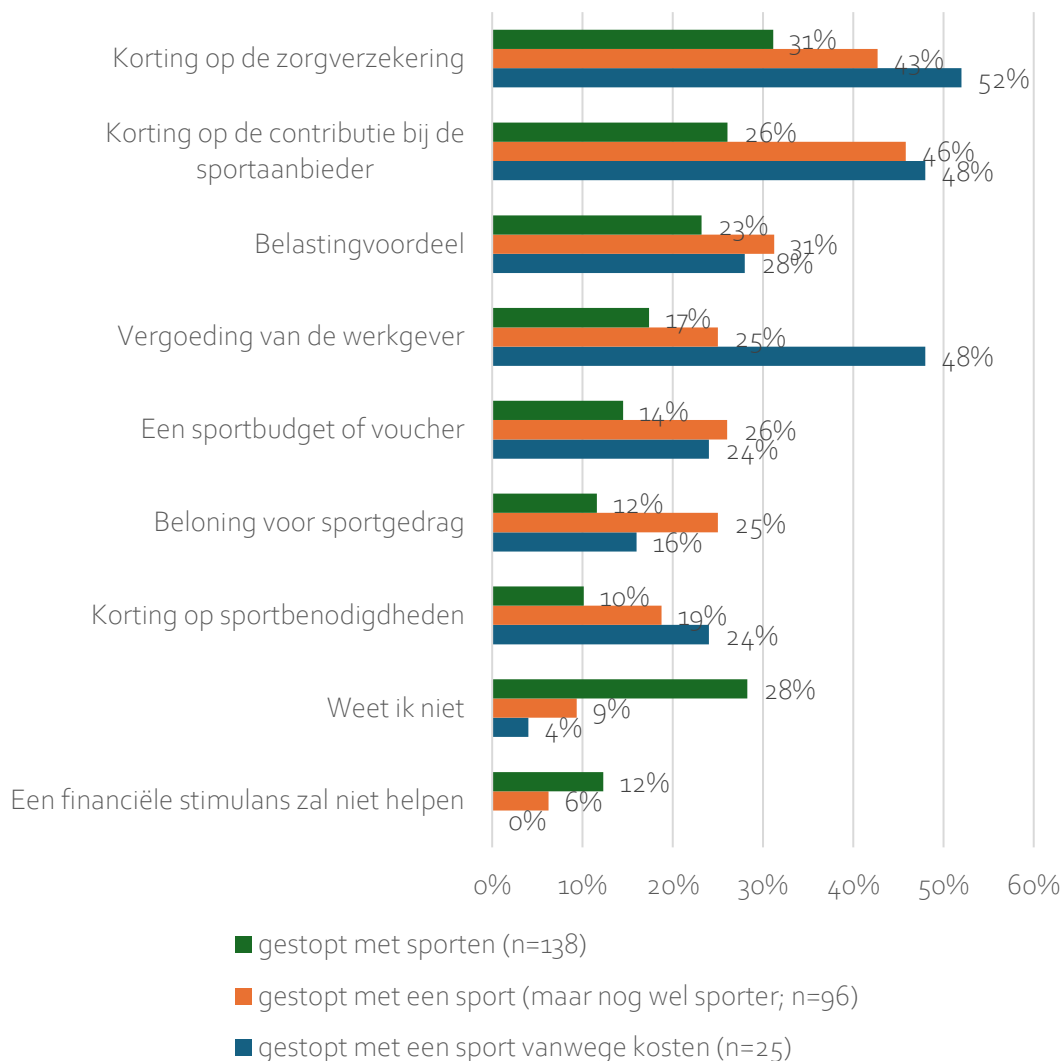
Figuur 7.1 laat zien dat de aantrekkelijkheid van financiële prikkels sterk samenhangt met sportintentie. Van de niet-sporters zonder startintentie geeft de helft aan dat een financiële stimulans niet zal helpen. Onder respondenten die over een start nadenken is dit acht procent en onder degenen met een concreet voornemen om te starten vijf procent. Korting op contributie of abonnement en korting op de zorgverzekering worden door ongeveer vier op de tien niet-sporters met enige startintentie genoemd. Onder de groep die binnen drie maanden wil beginnen, noemt 46 procent zorgverzekeringskorting en 41 procent contributiekorting. Het belangrijkste onderscheid ligt daarmee niet alleen tussen inkomensgroepen, maar ook tussen niet-sporters met en zonder een bestaande bereidheid om te beginnen. Financiële ondersteuning lijkt volgens de antwoorden dus vooral een kansrijke prikkel voor mensen die al overwegen of concreet van plan zijn om te starten met sporten. Dit betekent overigens niet dat de korting de intentie veroorzaakt of dat deze respondenten door korting daadwerkelijk zullen beginnen. Sportintentie en voorkeur voor financiële ondersteuning zijn namelijk op hetzelfde moment gemeten.

Figuur 7.1 Reacties van niet-sporters op de vraag 'bij welke van onderstaande opties is de kans het grootst dat u (meer) gaat sporten?', naar intentie om te gaan sporten. Maximaal 3 antwoorden mogelijk (n=925)

De aantrekkelijkheid van financiële prikkels onder mensen die recent zijn gestopt met een sport wordt weergegeven in Figuur 7.2. Respondenten die in het afgelopen jaar met één sport zijn gestopt maar nog wel een of meerdere andere sport(en) beoefenen, noemen contributiekorting en zorgverzekeringskorting vaker dan respondenten die geheel met sporten zijn gestopt. Dit sluit aan bij het bredere patroon dat financiële instrumenten vaker worden gekozen door mensen die al sporten of een (concrete) startintentie hebben. De subgroep van 25 respondenten die kosten als stopreden noemden, selecteren contributiekorting, zorgverzekeringskorting en een werkgeversvergoeding relatief vaak. Deze groep is klein en overlapt met de twee andere groepen in de figuur. De percentages zijn daarom uitsluitend verkennend en mogen niet worden gebruikt voor harde uitspraken over alle sporters die vanwege kosten stoppen.

Figuur 7.2 Reacties van respondenten die de afgelopen 12 maanden zijn gestopt met een sport op de vraag 'bij welke van onderstaande opties is de kans het grootst dat u (weer/meer) gaat sporten?'. Maximaal 3 antwoorden mogelijk.

Uit de uitkomsten die gepresenteerd worden in dit hoofdstuk kan worden opgemaakt dat korting op de zorgverzekering en korting op contributie of abonnement de meest interessante financiële prikkels worden gevonden om (meer) te gaan sporten. De aantrekkelijkheid verschilt echter sterk naar de huidige sportdeelname en sportintentie. Huidige sporters en niet-sporters die al over een start nadenken, selecteren financiële instrumenten vaker dan niet-sporters zonder startintentie. Voor een groot deel van de niet-sporters wordt geen passend financieel instrument genoemd of is onduidelijk of financiële ondersteuning verschil zou maken. De resultaten geven daarmee richting aan mogelijke experimenten, maar vormen geen bewijs dat de genoemde instrumenten uitvoerbaar of effectief zijn. Eerder onderzoek naar financiële beloningen voor fysieke activiteit laat vooral korte-termijneffecten zien, terwijl minder bekend is over duurzame effecten na het beëindigen van een beloning. Bovendien heeft deze literatuur niet uitsluitend betrekking op deelname aan georganiseerd sportaanbod. Binnen SPRINTS ligt het daarom voor de hand om niet alleen verschillende financiële instrumenten te testen, maar ook te onderzoeken of een financiële tegemoetkoming beter werkt wanneer zij wordt gecombineerd met passend aanbod, begeleiding of actieve toeleiding.

8. Conclusies

Dit onderzoek laat zien dat sportdeelname meer is dan een kwestie van geld. Voor de meeste niet-sporters is prijs niet de meest genoemde belemmering; gezondheid, plezier, tijd en energie worden vaker genoemd. Tegelijk vormt onvoldoende financiële ruimte voor specifieke groepen wel degelijk een wezenlijke drempel. Juist bij mensen met een lager inkomen of uit een huishouden onder de armoedegrens komen financiële belemmeringen vaker voor en gaan zij meestal samen met andere belemmeringen. Gerichtte financiële ondersteuning voor sociaaleconomische aandachtsgroepen is nodig om te beginnen, te blijven sporten of een beter passende sport te kiezen. Tegelijkertijd is financiële ondersteuning voor veel mensen een belangrijk, maar op zichzelf nog onvoldoende middel om (meer) te gaan sporten.

8.1. Meer dan een kwestie van geld

Van de respondenten in dit onderzoek beoefent 55 procent momenteel ten minste één sport. Achter dit gemiddelde gaan duidelijke sociaaleconomische verschillen schuil. Het aandeel niet-sporters is het hoogst onder vmbo-opgeleiden en het laagst onder wo-opgeleiden. Onder respondenten van 25 tot en met 64 jaar sport ongeveer de helft van de twee laagste inkomensgroepen niet, tegenover ongeveer een kwart van de hoogste inkomensgroep. Deze verschillen bewijzen niet dat inkomen of opleiding op zichzelf de sportdeelname bepaalt, maar maken wel duidelijk dat de voorwaarden om te kunnen sporten ongelijk zijn verdeeld en dat het verder gaat dan individuele keuzes: er zitten maatschappelijke structuren achter.

Voor de niet-sporters als geheel zijn kosten niet de meest genoemde reden om niet te sporten. Zestien procent noemt kosten, terwijl gebrek aan plezier, lichamelijke klachten, tijdgebrek en vermoeidheid vaker worden genoemd. Onder niet-sporters uit een huishouden onder de gehanteerde armoedegrens noemt echter 26 procent kosten als reden, tegenover 12 procent boven die grens. Het zou daarom onjuist zijn te concluderen dat sport vooral niet wordt beoefend omdat zij te duur is. Het omgekeerde is evenmin juist: voor een duidelijke minderheid, geconcentreerd in financieel kwetsbare groepen, is betaalbaarheid wel een belangrijke belemmering.

Niet-sporters vormen bovendien een heterogene groep, maar verschillen in bijvoorbeeld hun intentie om te starten met sporten en hebben verschillende sociaaleconomische posities. Ruim de helft van de niet-sporters is niet van plan te gaan sporten, ruim een kwart denkt er weleens over na en negen procent is serieus van plan binnen drie maanden te beginnen. Van de niet-sporters die een sport noemen die hen aanspreekt, schat acht procent deze als onbetaalbaar in. Onder huishoudens onder de armoedegrens is dit 24 procent, tegenover zes procent erboven. Niet-sporters met een

concrete sportwens én een financiële belemmering vormen daarmee een meer gerichte doelgroep voor vervolgexperimenten dan de totale groep niet-sporters. Een tweede belangrijke uitkomst is dat financiële belemmeringen zelden op zichzelf staan. Negen procent van de respondenten geeft aan onvoldoende financiële ruimte te hebben voor het sportaanbod dat het best bij de eigen wensen past. Dit aandeel bedraagt 26 procent onder huishoudens onder de armoedegrens en zeven procent erboven. Respondenten met onvoldoende financiële ruimte rapporteren gemiddeld 2,40 aanvullende belemmeringen, tegenover 0,79 onder respondenten die voldoende financiële ruimte ervaren. Van de financieel beperkte groep ervaart 89 procent ten minste één andere belemmering en 60 procent twee of meer. Vooral onvoldoende rust, fysieke fitheid, tijd, sportvaardigheid en een sportieve sociale omgeving spelen daarbij een rol.

Deze stapeling van belemmeringen is een van de belangrijkste bevindingen van het onderzoek. Een verlaging van kosten om te sporten kan de drempel om (meer) aan sport te doen verlagen, maar biedt weinig uitkomst wanneer iemand tegelijk gezondheidsproblemen heeft, weinig tijd of rust ervaart of zich niet thuis voelt in een sportomgeving. Financiële ondersteuning kan dus noodzakelijk zijn zonder op zichzelf voldoende te zijn.

Ook huidige sporters kunnen financieel beperkt zijn. Dertien procent zou bij lagere kosten liever een andere of extra sport beoefenen en negen procent ervaart de totale sportkosten als een zware financiële last. Onder sporters uit een huishouden onder de armoedegrens bedragen deze aandelen respectievelijk 27 en 20 procent. Betaalbaarheid gaat daarmee niet alleen over wel of niet deelnemen. Kosten kunnen ook de keuzemogelijkheden beperken of deelname zwaar op het huishoudbudget laten drukken. Ook behoud en het kunnen volhouden van een passende sport zijn daarom relevante beleidsdoelen.

8.2. Betekenis en onderscheidende waarde

De bijzondere waarde van dit onderzoek ligt in het verbinden van gerealiseerde sportdeelname met de voorwaarden waaronder mensen reële mogelijkheden hebben om een passende sport te beoefenen. Vanuit de *capability approach* hangt de betekenis van financiële middelen af van de persoonlijke en contextuele omstandigheden waarin mensen deze kunnen benutten. Gezondheid, beschikbare tijd, sociale omgeving en de inrichting van het sportaanbod bepalen mede of financiële ruimte kan worden omgezet in een haalbare sportmogelijkheid. Door deze voorwaarden binnen dezelfde onderzoeksgroep te onderzoeken, maakt het rapport zichtbaar hoe belemmeringen zich bij bepaalde personen en sociaaleconomische groepen concentreren.

Voor beleid vestigt dit perspectief de aandacht op de verdeling van reële sportmogelijkheden. Een vergelijkbare financiële tegemoetkoming kan voor mensen verschillende betekenis hebben, afhankelijk van hun overige omstandigheden. Inkomen en armoedestatus bieden aanknopingspunten om groepen met minder mogelijkheden te herkennen, maar niet iedereen onder de armoedegrens ervaart een financieel probleem en ook erboven komen belemmeringen voor. Passende ondersteuning zou daarom waar mogelijk moeten aansluiten bij de ervaren financiële ruimte, de sportwens en de overige belemmeringen. Het beleidsdoel is dat mensen daadwerkelijk een sport kunnen kiezen en volhouden die zij waardevol vinden, met ruimte om op basis van voldoende mogelijkheden ook voor andere activiteiten te kiezen.

Betaalbaarheidsbeleid moet ook de totale kosten van deelname omvatten, waaronder kleding, materialen en wedstrijden. Daarnaast is de commerciële aanbieder binnen deze respondentengroep de meest genoemde locatie voor de meest beoefende sport. Financiële instrumenten die uitsluitend via verenigingen lopen, sluiten daardoor niet aan bij het volledige sportlandschap.

De resultaten pleiten bovendien voor gecombineerde ondersteuning. Financiële hulp kan worden verbonden met sportoriëntatie, flexibele deelnamevormen, passende begeleiding, begrijpelijke informatie en actieve toeleiding. De voorkeuren voor korting op de zorgverzekering, contributiekorting en vouchers geven richting aan experimenten, maar bewijzen niet dat deze instrumenten effectief zijn. Onder niet-sporters geeft een aanzienlijk deel aan dat een financiële prikkel niet zal helpen of dat men niet weet welk instrument verschil zou maken.

8.3. Belemmeringen en vervolgonderzoek

Voor deze maatwerksteekproef was geen passend weeggewicht beschikbaar. De analyses zijn bovendien beschrijvend en cross-sectioneel; zij laten samenhangen zien, geen oorzakelijke effecten. Sommige subgroepen zijn klein, de armoede-indicator kon niet voor iedereen worden vastgesteld en de onderzochte voorwaarden zijn ieder met één stelling gemeten. Ook zijn de kosten door respondenten zelf geschat en zijn vragen over prijsverhogingen en financiële prikkels hypothetisch.

De volgende stap is daarom onderzoek naar werkelijk gedrag. Daarom volgt er 12 maanden na de eerste een tweede meting van SPRINTS bij de mensen die aan het eerste onderzoek hebben meegedaan. Daarbij wordt onder meer gekeken of financiële ondersteuning meer effect heeft bij mensen die zowel een sportwens als onvoldoende financiële ruimte hebben, of een combinatie van korting en niet-financiële ondersteuning beter werkt dan korting alleen, en welke uitvoeringsvormen mensen daadwerkelijk bereiken en duurzaam laten deelnemen. Daarbij zal ook worden

onderzocht in welke mate mogelijkheden (*capabilities*) voorspellers zijn van het daadwerkelijk starten of stoppen met sporten.

8.4. Kernboodschap

De kernboodschap is helder: sport goedkoper maken is niet voor iedereen de oplossing, maar voor sociaaleconomische aandachtsgroepen kan betaalbaarheid wel de toegang, keuze en continuïteit van sportdeelname bepalen. Goed beleid richt zich daarom niet alleen op lagere prijzen, maar op het wegnemen van de combinatie van belemmeringen die mensen ervan weerhoudt een passende sport te kiezen en vol te houden.

Bronnen

- Centerdata (2025). *LISS panel data*.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2025). *Leven in armoede*. Den Haag: CBS.
- Centraal Bureau voor de Statistiek (2026). *Bevolkingsdata 2025*. <https://opendata.cbs.nl/>
- De Boer, W.I.J. (2026). *Time versus Money: The Willingness to Exchange Membership Fees and Volunteering in Dutch Sport Clubs*. Discussion Paper. Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.6021254>
- Hover, P., & Van Eldert, P. (2023). *Betaalbaarheid van sport: Kennis- en innovatiescan WP6*. Mulier Instituut.
- NLsportraad. (2020). *De prijzen van sport: Verkenning van de prijselasticiteit in de sport*. NLsportraad.
- Nussbaum, M. C. (2011). *Creating capabilities: The human development approach*. Belknap Press of Harvard University Press. doi: 10.4159/harvard.9780674061200.
- Poel, H. van der, & Hoekman, R. H. A. (2023). *Sportaccommodaties in Nederland 2023: Kengetallen en kenmerken*. Mulier Instituut.
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). (2026). *Financiële kosten voor sport als ervaren belemmering, 2024*. Sport en Bewegen in Cijfers. Brondata: Vrijetijdsomnibus 2024, CBS; bewerking Mulier Instituut.
- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). (2025). *Sportdeelname wekelijks*. Sport en Bewegen in Cijfers.
- Robeyns, I. (2005). The capability approach: A theoretical survey. *Journal of Human Development*, 6(1), 93–117. doi: 10.1080/146498805200034266.
- Robeyns, I. (2017). *Wellbeing, freedom and social justice: The capability approach re-examined*. Open Book Publishers. doi: 10.11647/OBP.0130.
- Salmani, B., Prapavessis, H., Vanderloo, L. M., & Mitchell, M. S. (2025). Financial incentives for physical activity in adults: Systematic review and meta-analysis update. *Preventive Medicine*, 192, 108237.
- Scherpenzeel, A. C. (2011). Data collection in a probability-based internet panel: How the LISS panel was built and how it can be used. *Bulletin de Méthodologie Sociologique*, 109(1), 56–61. doi: 10.1177/0759106310387713.
- Schurink-van 't Klooster, T. M. (2023). *Kennisupdate sport en bewegen: Groepen in de Nederlandse bevolking die minder bewegen* (KU-2023-0002). Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

- Sen, A. (1992). *Inequality reexamined*. Clarendon Press.
- Stuij, M., Pulles, I., Hoogendijk, R., Dalhuisen, C., & Prent, J. (2024). *Sport- en zwemlesregelingen voor mensen met een laag inkomen: Onderzoek naar lokale aanwezigheid en aanvragen*. Mulier Instituut.
- Stuij, M., Pulles, I., & Hollander, E. (2026). *Lokaal sportbeleid en aanbieders over inkomenssteun voor sport en zwemles*. Mulier Instituut.
- Till, M., Abu-Omar, K., Ferschl, S., Reimers, A. K., & Gelius, P. (2021). Measuring capabilities in health and physical activity promotion: A systematic review. *BMC Public Health*, 21, Article 353. doi: 10.1186/s12889-020-10151-3.
- Van den Dool, R. (2025). *Waarom sporten sommige groepen minder dan andere? Een onderzoek naar de samenhang van motieven en belemmeringen voor sportieve activiteiten*. Mulier Instituut. ([Mulier Instituut](#))
- Van den Dool, R., Breul, W. van den, & Pulles, I. (2023). *Verklaring verschil sportdeelname naar opleiding: Inventarisatie van mogelijke verklaringen*. Mulier Instituut. ([Mulier Instituut](#))

Bijlage

Tabel A.1. Regressieanalyse voor financiële belemmering

Afhankelijke variable:	Model 1			Model 2		
	Odds ratio	Std. err.	z	Odds ratio	Std. err.	z
Geslacht (man = referentie)						
Vrouw	1.083	0.188	0.46	1.263	0.236	1.25
Leeftijdsgroep (45-54 = referentie)						
16-24	1.477	0.590	0.98	1.804	0.860	1.24
25-34	2.066	0.729	2.06	2.028	0.841	1.71
35-44	1.654	0.570	1.46	1.601	0.643	1.17
45-54	ref.			Ref.		
55-64	0.974	0.318	-0.08	0.840	0.332	-0.44
65+	1.076	0.310	0.25	1.153	0.389	0.42
Opleiding (midden = referentie)						
Laag	1.435	0.282	1.84	1.457	0.327	1.68
Midden	ref.					
Hoog	0.640	0.134	-2.13	0.519	0.120	-2.84
Inkomen (2001-3000 = referentie)						
0-1000	1.432	0.381	1.35			
1001-2000	1.783	0.374	2.76			
2001-3000	ref.					
3001-4000	0.484	0.159	-2.21			
>4000	0.463	0.251	-1.42			
Armoede (boven armoedegrens = referentie)						
Huishouden onder armoedegrens				3.221	0.686	5.49
Constante	0.073	0.023	-8.42	0.068	0.023	-7.93
Observaties	1947			1544		
Pseudo R ²	0.057			0.077		

Tabel A.2. Poisson regressieanalyse voor aantal ervaren belemmeringen voor gewenste sportdeelname

Afhankelijke variable:	Model 1			Model 2		
Aantal ervaren beperkingen	Incidence Rate Ratio	Std. err.	z	IRR	Std. err.	z
Geslacht (man = referentie)						
Vrouw	1.044	0.051	0.88	1.063	0.055	1.19
Leeftijdsgroep (45-54 = referentie)						
16-24	1.055	0.127	0.45	1.028	0.153	0.19
25-34	1.194	0.114	1.85	1.231	0.137	1.87
35-44	1.262	0.111	2.64	1.164	0.125	1.41
45-54	Ref.			Ref.		
55-64	0.830	0.071	-2.16	0.807	0.084	-2.06
65+	1.010	0.075	0.13	1.041	0.091	0.46
Opleiding (midden = referentie)						
Laag	1.097	0.066	1.54	1.137	0.077	1.89
Midden	Ref.			Ref.		
Hoog	0.814	0.045	-3.74	0.817	0.049	-3.38
Inkomen (2001-3000 = referentie)						
0-1000	0.992	0.080	-0.1			
1001-2000	1.186	0.071	2.84			
2001-3000	Ref.					
3001-4000	0.956	0.068	-0.63			
>4000	0.967	0.101	-0.32			
Armoede (boven armoedegrens = referentie)						
Huishouden onder armoedegrens				1.352	0.096	4.26
Constante	0.999	0.081	-0.01	0.979	0.086	-0.24
Observaties	1947			1544		
Pseudo R2	0.013			0.016		

Over SPRINTS

SPRINTS staat voor *Sports Pricing Research to INcrease The Sport participation*. In dit project staat de vraag centraal: *Hoe beïnvloedt de prijs van sport de sport- en beweegdeelname?*

Doel van het project

SPRINTS richt zich op het vinden van effectieve prijsstrategieën voor sportaanbieders om meer mensen aan het sporten te krijgen. Denk aan maatregelen zoals kortingen of beloningen. Het doel is om sport toegankelijker te maken en zo bij te dragen aan een betere gezondheid en meer plezier voor zoveel mogelijk mensen.

De onderzoekers kijken daarbij naar de behoeften, waarden en ervaringen van (potentiële) sporters en andere betrokkenen.

Aanpak

Door middel van onderzoek en praktijkexperimenten wordt onderzocht hoe prijsveranderingen sportdeelname beïnvloeden. De focus ligt op het vergroten van de toegankelijkheid, vooral voor mensen met een lager inkomen. Zo willen we bijdragen aan een inclusieve sportomgeving waarin iedereen mee kan doen.

Onderdeel van bredere programma's

SPRINTS maakt deel uit van **MOOI in Beweging** (*Missiegedreven Ontwikkeling van Onderzoek en Innovatie sport en bewegen*). Dit programma stimuleert onderzoek en innovatie die beter aansluiten bij vragen uit de praktijk.

Daarnaast is het project verbonden aan de subsidieronde **De prijs van sport** (*Werkpakket 6*), waarin onderzoek en experimenten bijdragen aan het verbeteren van systemen in de sportsector om sportdeelname te vergroten.

